Muhammed M. Ša'ravi

NAFAKA

Muhammed M. Ša'ravi

NAFAKA

Muhammed M. Ša'ravi

NAFAKA

Sarajevo, 2007.

PRVO POGLAVLJE

ŠTA JE TO NAFAKA?

Nafaka je sve ono čime se čovjek koristi, svejedno da li je to halal ili haram, lijepo ili ružno. Sve ono čime se koristiš je tvoja nafaka. Ono čime se ne koristiš, makar to i posjedovao, nije tvoja nafaka, već nafaka drugoga. Postoji razlika između sticanja i nafake i između rada i nafake. Ne može se kazati: "Sve ono što stiče čovjek predstavlja njegovu nafaku", niti je moguće da se kaže: "Njegov posao predstavlja njegovu nafaku." U onome što čovjek stiče je njegova nafaka i nafaka njegove supruge, djece i drugih koje i ne poznaje. Svima njima dolazi potpuna opskrba.

Mnogo se začudimo kada vidimo kako nafaka dolazi čovjeku. Niko ne zna mjesto svoje nafake. Ponekad čovjek odlazi na više mjesta tražeći je, a ništa ne nalazi i ni do čega ne dolazi. Međutim, nafaka uvijek zna i pronađe put do svoga

vlasnika, zna njegovu adresu i poznaje način dolaska do čovjeka, i nikada ne zaluta na putu do njega. Razlog za to je činjenica da je nafaka određena na nebu od strane Uzvišenog Allaha.

Sve dok je nafaka određena, ona mora stizati svome vlasniku. Neki ljudi su u uvjerenju da je određena samo halal nafaka, ali je činjenica da je određena i ona koja je halal i ona koja je haram.

Uzvišeni Allah kaže: **Jedite lijepa jela kojima vas opskrbljujemo!**[1] (El-Bekare, 57.)

Kao da postoji nafaka koja je lijepa i ona koja je ružna, o čemu Uzvišeni kaže: **I onoga koga smo Mi lijepom opskrbom obdarili i koji udjeljuje iz toga, i tajno i javno**... (En-Nahl, 75.)

Dakle, postoji lijepa opskrba i ona koja to nije. Neki ljudi će kazati: Ako je nafaka određena, svejedno bila ona halal ili haram, zbog čega će onda čovjek biti pozvan na odgovornost za haram nafaku?

Odgovor: Uzvišeni Allah je odredio nafaku čovjeka i ukoliko u to čovjek vjeruje, nikada neće posegnuti za haramom, jer zna da će mu njegova nafaka doći i da je na njemu da se strpi. Ukoliko ga, pak, zadesi neka teškoća ili neka okolnost koja nalaže podnošenje, na čovjeku je da se čvrsto drži svoga vjerovanja. Ukoliko se čovjek strpi zbog svoje nafake i čvrsto se drži svoga vjerovanja da će ona doći, njegova će mu nafaka

[1] Pri prevođenju kur'anskih ajeta koristili smo prijevod rahmetli Besima Korkuta -prim.prev.

u potpunosti doći i biti mu halal. Međutim, ako se čovjek ne strpi čekajući svoju opskrbu, ukoliko ga obuzme strah zbog teškoće kroz koju prolazi i ukoliko se njegovo srce ispuni strahom, onda će posegnuti za haramom.

Posezanje za haramom dolazi kao rezultat straha od siromaštva i nespokoja. Čovjek želi da osigura svoju budućnost kao i budućnost svoje djece, a sigurnost se nalazi isključivo kod Allaha. Drugi čovjek pak želi da stekne kapital, koji će ga sačuvati od siromaštva, treći je u uvjerenju da će putem harama moći posjedovati i steći bogatstvo. Nad svim tim ljudima je uspio da nadvlada šejtan putem straha.

O tome Uzvišeni Allah kaže: **To vas je samo šejtan plašio pristalicama svojim, i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici.!** (Alu imran, 175.)

Jedna od uloga i zadaća šejtana jeste da unese strah u srce čovjeka, a najlakši put da strah dođe do srca čovjeka je upravo njegova nafaka. Šejtan dođe čovjeku i baja mu:

"Pokori se svojim nadređenim i svjedoči lažno! Ako to ne učiniš, oni će prekinuti tvoju nafaku! Učini grijehe koje oni traže da ih učiniš i ne izlaži sebe i svoju djecu siromaštvu i progonu! Učini tako ili učini to!"

Šejtan neprestano čovjeka plaši sve dok ga ne dovede u neprekidni grijeh i griješenje i dok mu grijeh ne postane obična stvar, koja se dešava svakodnevno, i dok njegova duša ne postane ona koja je sklona zlu i ne čuva se od grijeha.

Sve dok vjerujem u jednog i jedinog Allaha koji je Opskrbitelj ljudi, dužnost mi je da čvrsto vjerujem da je sve ono o čemu me obavještava Uzvišeni istinito. Tako neću šejtanu dati priliku da me uznemiri. Uzvišeni Allah se u Kur'anu kune Sobom, da bi potvrdio zagarantovanost nafake za Svoje robove: **A na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava. I, tako Mi Gospodara neba i Zemlje, to je istina, kao što je istina da govorite!** (Ez-Zarijat, 22, 23.)

Nakon što pročita ove ajete, čovjek mora osjetiti sigurnost u svome životu i odagnati od sebe sve misli koje su u vezi sa strahom za nafaku, jer je Opskrbitelj Onaj koji je izrekao navedene riječi istine.

Međutim, i pored zakletve Uzvišenog Allaha o tome da je nafaka svakoga čovjeka zagarantovana, neki ljudi još uvijek misle da je njihova nafaka u rukama ljudi. A oni ne mogu donijeti ni korist ni štetu drugom čovjeku bez dozvole Uzvišenog. Jedna od osnova naše vjere je uvjerenje da čovjek može drugom čovjeku donijeti korist ili štetu samo ako to Uzvišeni hoće. Nalazimo da se ljudi u svome svakodnevnom životu pribojavaju za svoju nafaku više nego za bilo šta drugo. Mnogi čak kažu: Taj i taj čovjek mi je nanio štetu u mojoj nafaci! To su riječi koje nisu istinite.

Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže Svome Poslaniku, s.a.v.s.: **Reci: Sam od sebe ne mogu nikakvu štetu otkloniti, a ni neku korist sebi pribaviti**... (Junus, 49.)

Pored ovih jasnih ajeta nalazimo ljude koji svjedoče lažno, da bi zadovoljili svoje pretpostavljene, misleći da će na taj način za sebe obezbijediti nafaku. Nalazimo one koji lažu i čine grijehe da bi zadovoljili onoga za koga smatraju da se u njegovoj ruci nalazi njihova nafaka. Takvim ljudima ćemo kazati: Zar niste pročitali kur'anski ajet koji kaže: **A na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava. I, tako Mi Gospodara neba i Zemlje, to je istina, kao što je istina da govorite**! (Ez-Zarijat, 22, 23.)

Čitajte ove ajete da vas ne bi zavarali materijalni uzroci, da vam koraci, koji trebaju biti čvrsti, ne bi postali slabi, da vam se ne bi savili vratovi koji trebaju biti uzdignuti pa da ljudi žive poniženi i pored toga što im je Uzvišeni u Svojoj Knjizi dao ono što će ih čuvati od tog poniženja.

Dakle, nafaka je ono čime se koristi čovjek ili drugo stvorenje, i to korištenje ima dva pravca:

a) materijalno korištenje pomoću kojeg čovjek održava svoj život, i

b) duhovno korištenje, ono pomoću kojeg čovjek obogaćuje svoj život.

Šta je to materijalno korištenje? Šta je to duhovno korištenje? Kada je Uzvišeni Allah stvorio stvorenja, dao im je dva dara:

- Božanski dar i
- Gospodarev dar.

Svaki taj dar različit je u odnosu na drugi.

Gospodarev dar podrazumijeva da je Uzvišeni Allah Gospodar svjetova, Gospodar vjernika i nevjernika, onih koji ga obožavaju i onih koji u Njega ne vjeruju. On je plemeniti Gospodar, Koji je svojim stvorenjima darovao život, pa stoga treba da im garantuje održavanje tog života putem opskrbe. Zbog toga je Uzvišeni Allah odredio da na Zemlji postoji hrana, koja je određena i prisutna od vremena njenog stvaranja. Ta hrana je dovoljna za sva stvorenja na Zemlji i neće presahnuti sve dok ne nastupi Sudnji dan.

NAFAKA ČOVJEKA-KAKO SE DIJELI

Uzmimo za primjer zrak. Mi ga na Zemlji udišemo i on predstavlja jednu od osnova života bez koje ne može ni jedan živi organizam. Ukoliko zraka nestane na svega nekoliko minuta, život čovjeka i drugih živih organizama će se ugasiti. Taj zrak je obezbijedio Uzvišeni Allah, tako da nijedno stvorenje na Zemlji ne nalazi teškoće pri disanju. Svaki čovjek je u stanju da diše sa lahkoćom. Drveće i usjevi su osnova kruženja zraka na Zemlji i oni nam daju kisik koji je neophodan za disanje, dok iz zraka uzimaju ugljendioksid.

To kruženje se odvija svakodnevno, i količina zraka na Zemlji je postojana. Allahova, dž.š., pravednost u Njegovom Gospodarskom davanju nalaže da ta količina zraka bude

dovoljna svim Njegovim stvorenjima, tako da se nijedno biće ne bi žalilo zbog nedostatka zraka.

Pravednost Uzvišenog Allaha također nalaže da zrak bude izvan domena vlasti, utjecaja i moći bilo kog čovjeka, ma ko on bio. Čovjek nije u stanju da njime raspolaže i da ga daje prijatelju, a uskrati neprijatelju. Zrak je resurs na koji imaju pravo svi ljudi, a to je pravo Gospodarev dar kojim Uzvišeni raspolaže, da ne bi ljudi samovoljno vladali nad životima drugih ljudi.

Tako se odvija kruženje. Mi udišemo kisik, a izbacujemo ugljendioskid, dok biljke uzimaju ugljendioksid i pretvaraju ga u kisik, koji je pogodan za ponovno udisanje. Taj proces je u neprekidnom kruženju i nikada ne prestaje. U tom kruženju postoji mudrost koja se ogleda u sljedećem. Naime, kada ljudi spavaju, troše manje količine kisika, dok drveće u isto vrijeme prestaje da ga proizvodi. Kada osvane jutro i ljudi se probude, potrebna im je veća količina kisika. Tada drveće ubrzava proces fotosinteze da bi im dalo ono što im je potrebno, na osnovu naredbe Uzvišenog Allaha.

Taj kisik, koga proizvode biljke, predstavlja nafaku za cjelokupno čovječanstvo, jer se ono njime koristi. To je nafaka koja dolazi sa neba i u skladu sa naredbom sa neba. Niko od stvorenja nije u stanju da naredi drveću da prestane da proizvodi kisik ili da ga daje jednom čovjeku, a ne nekom drugom! Niko od stvorenja nije u stanju da naredi biljkama da

čine nešto. Mi u isto vrijeme ne plaćamo troškove proizvodnje kisika, već je to proces koji je Uzvišeni Allah uspostavio u svijetu da bi opstajao život na Zemlji. To je Gospodareva nafaka, koju je On darovao Svojim stvorenjima. Ta vrsta nafake ne pravi razliku između vjernika i nevjernika i namijenjena je svim Allahovim stvorenjima.

Ako nakon ovog razmatranja pređemo na primjer vode, naći ćemo da nju Uzvišeni Allah spušta sa neba, da bi je pili mi i naše životinje, da bi njome napajali naše usjeve, što je također nafaka. Bez vode nema života, jer je ona potrebna svakom živom organizmu, shodno riječima Uzvišenog: **I da Mi od vode sve živo stvaramo**... (El-Enbija, 30.)

Proces spuštanja kiše ne samo da se odvija bez našeg truda već i bez našeg opažanja. Tačno je da pijemo vodu, ali ne osjećamo kada se pomoću sunčevih zraka odvija isparavanje sa vodene površine na Zemljinoj kugli, kada se ta para penje u nebeske visine, a zatim se zgušnjava u obliku oblaka. Nakon svega se putem vjetra kreće ka mjestu na kojem Allah želi da padne kiša, i ona padne.

Da li ljudi opažaju ovaj proces? Svi smo zaokupljeni svojim poslovima i te procese ne opažamo, ali se oni odvijaju putem moći Uzvišenog Allaha. Mi nismo učinili da Sunce putem svojih zraka vrši proces isparavanja. Mi nismo stvorili vodu i učinili da ona zauzima četiri petine Zemljine kugle. Da vodena površina na Zemljinoj kugli u obliku okeana, mora i rijeka nije zastupljena

u tolikom omjeru, ne bi bio moguć proces isparavanja, jer velika površina vode pospješuje njegovu brzinu.

POVRŠINA VODE I MUDROST STVORITELJA

U vezi s a ovom temom navest ćemo jedan primjer. Ukoliko donesemo čašu vode i ostavimo je da stoji jednu sedmicu pa se potom vratimo do nje, naći ćemo da se količina vode u čaši smanjila npr. za tri centimetra. Međutim, ako uzmemo tu istu čašu i vodu iz nje prospemo na zemlju, vratimo se nakon sahat vremena, naći ćemo da je voda isparila, a da se zemlja osušila. Prosuli smo vodu iz čaše i time olakšali isparavanje. Dok je voda bila u čaši, proces isparavanja odvijao se sporije. Kada smo prosuli vodu na pod sobe, površina koja je izložena isparavnju je postala veća, tako da se proces isparavanja okončao u vrlo kratkom vremenu.

Mudrost Uzvišenog Allah nalaže da površina vode zauzme četiri petine Zemljine kugle, da bi se isparavanje odvijalo lahko i da bi se vodena para uzdizala u najviše zračne slojeve. Njegova mudrost također nalaže da se vodena para podiže ka nebu sama, ostavljajući pri tome so i ostale primjese koje su prisutne u morima i okeanima, pa da se potom ponovo spusti na Zemlju i da je pijemo. Tečnost koju popijemo većinom ponovo izlazi iz tijela, jer naše tijelo zadržava za sebe samo

njenu određenu količinu. Kada, pak, zalijevamo naše usjeve, voda koju usjev uzima ostaje u plodovima, dok ostatak ispari. Nakon svega padne kiša i napuni rijeke, izvore i bunare iz kojih vodu piju ljudi i životinje. Ono što oni popiju ponovo se vraća procesom isparavanja, a ono što zadrže tijela ljudi i životinja oslobađa se nakon smrti, kada se isparavanjem ponovo vodena para vraća u svoje prvobitno stanje. Na taj način se odvija proces kruženja vode, koji će se ponavljati sve dok Uzvišeni Allah ne naredi da se život na Zemlji okonča.

Voda je nafaka, jer je nafaka, kako smo kazali, sve ono čime se čovjek koristi. Voda predstavlja nafaku za čitav svijet -za vjernika i nevjernika, dobroga i grješnika. Čovjek u svojoj dugoj historiji nije učinio ništa na planu vještačkog pronalaženja vode i neće na tom planu ni u budućnosti ništa učiniti. Sve ono što čovjek može da učini svodi se na eksploatisanje Allahovih darova putem razuma, snage i dostignuća, da bi svoj život uzdigao na viši civilizacijski nivo.

U prošlosti smo, kada smo željeli da pijemo vodu, išli na bunar ili rijeku da bismo donijeli vode. Vodu bismo izvlačili kofom, stavljali je u mješinu i nosili kući. Uzvišeni je uputio razum čovjeka da napravi rezervoare vode, da ih stavi na uzdignuta mjesta, napuni ih vodom pomoću mašina, a potom rezervoare poveže cjevovodima putem kojih se voda prenese u kuće.

Napredak koji se desio sastoji se u tome što mi, umjesto da odemo na bunar ili rijeku, otvorimo slavinu u kući i dobijemo

vodu bez ikakvog napora i hodanja. U tim rezervoarima vrši se prečišćavanje vode od nečistoća, a na drugim mjestima se ta ista voda rafinira i pakuje u boce. Tokom toplih dana ta ista voda se stavi u frižidere i onda je čovjek pije ohlađenu.

To je taj udoban život koji je čovjeku omogućila znanost. Međutim, postavlja se pitanje da li je znanost dala čovjeku osnove života kao što su voda i zrak.

Da li naučnici mogu da naprave rijeku u bezvodnoj pustinji, da bi se u njoj zasijali usjevi i da bi se ta pustinja naselila? Da li su naučnici u stanju da u određeno vrijeme učine da oblak dođe na određeno mjesto i da na njemu prosipa vodu pa da na njemu nastane vještačka rijeka, koja će se puniti vodom tokom čitave godine? To se nikada nije desilo.

ULOGA NAUKE U UGODNOSTIMA ŽIVOTA

Sve stvari koje su neophodne za život čovjeka Uzvišeni Allah je stvorio na ovoj planeti. Nauka je u stanju samo da čovjeku obezbijedi ugodnosti i raskoš života, a nije u stanju da mu obezbijedi te neophodne stvari. I ne samo to, već nauka u svim vidovima opskrbe na ovome svijetu ne dolazi i ne razvija se do nivoa da može proizvesti neophodnosti života.

Uzmimo za primjer drvo. Ono predstavlja nafaku, jer se ljudi njime koriste. Ako upitate stolara: “Odakle ti drvo?” on

će kazati da ga je dobio od trgovca drvetom. Ukoliko upitate trgovca, on će vam kazati da ga je dobio iz Švedske. Izvor u Švedskoj će kazati da ga je uzeo iz šume. Postavlja se pitanje: Odakle drveće u toj šumi? Iz sadnica koje su proizvedene iz drveća koje je nekada raslo. Potom nam se nameće pitanje: Odakle drveće koje je raslo u prošlosti? Iz sadnica koje su proizvedene od drveća koje je nekada raslo. Tako možemo redati uzroke sve dok ne dođemo do početka svijeta kada nije bilo drveta koje je raslo. Sada nam se nameće pitanje: Odakle je nastalo prvo drvo? Početak prije koga nije bilo ničega rezultat je direktnog Allahovog stvaranja.

Odakle je prva sadnica jabuke? Stvorena je direktnim Allahovim stvaranjem, a tako je i sa ostalim voćkama i usjevima. Svaku vrstu nafake na ovom svijetu u svome početku je Uzvišeni Allah stvorio direktno. Nakon toga je čovjek uspio da pomoću znanja kome ga je Uzvišeni poučio učini da drvo daje više plodova ili da veličina ploda bude veća, ili da pospješi poljoprivrednu proizvodnju na neki drugi način, što mi danas nazivamo poljoprivrednom revolucijom.

Sve su to aktivnosti koje vode udobnostima u životu, ne više, i ne manje od toga, da bi nam uz dozvolu Uzvišenog dale slađi okus, ljepšu boju ili veći plod. Međutim, da li su te aktivnosti donijele početak ili ga proizvele?

Naravno da nisu, jer nauka ništa ne stvara iz ničega, već se razvija nešto iz već stvorenoga i prisutnoga uz Allahovu

dozvolu i pomoć. Stvoritelj iz ničega je samo Uzvišeni Allah. On je Taj koji u razum čovjeka ulijeva znanje i mudrost, što ga učini sposobnim da napravi nešto iz nečega, a ne iz ničega.

SVA OPSKRBA JE OD ALLAHA

Sva opskrba je u osnovi od Allaha. Sva raskoš i ugodnosti civilizacije koje danas vidimo kao rezultat aktivnosti ljudskog uma druga su etapa stvaranja, koja ne stvara iz ničega, već iz nečega. Čovjek tim aktivnostima ne stvara nešto iznova već samo unosi raskoš u život ljudi. Ukoliko želiš raskoš u opskrbi, način da to ostvariš je aktiviranje razuma. Uzvišeni Allah nekim ljudima ostvaruje ambicije koje život ljudi čine lakšim.

Uzvišeni Allah je na Zemlji stvorio svaku stvar kojom se čovjek može koristiti do Sudnjeg dana. Kada čovjek jede hranu, njegovo tijelo iz nje uzima ono što mu je potrebno, a ostatak se izluči putem izmeta i ponovo se vrati u zemlju. I sam čovjek umre pa se njegovo tijelo razloži i vrati zemlji od koje ga je Uzvišeni Allah stvorio. Naime, elementi zemlje se vrate elementima zemlje.

Ako studiozno razmislimo o vodi, naći ćemo da je Uzvišeni Allah na Zemlji odredio njenu količinu od vremena njenog stvaranja do Sudnjega dana. Mi je pijemo, navodnjavamo njome naše usjeve i tako održavamo svoj život. U

tijelu se nalazi određena količina vode koja se ne povećava niti smanjuje. Voda koju sam pio u toku života prisutna je u meni godinama, a i nakon dvadeset godina. Sve do smrti u mome tijelu će biti ista količina vode. Količina vode u tijelu je stalna, a ono što uđe u tijelo iziđe iz njega putem izlučevina. Čak ni tu određenu količinu u tijelu čovjek ne može zadržati, već će se i ona vratiti ponovo u zemlju onda kada se završi ovosvjetski život, a započne drugi.

Uzvišeni Allah kaže: **I proizvode njezine na njoj odredio...** (Fusslet, 10.)

Riječi ovoga kur'anskog ajeta su jasne i oslonjene na precizno znanje, koje zna samo Uzvišeni Stvoritelj. Čudno je to što nevjernici poriču tu blagodat i što osporavaju ove ajete: **Reci: Zar, zaista, nećete da vjerujete u Onoga koji je u dva vremenska razdoblja Zemlju stvorio - i još Mu druge ravnim smatrate? To je Gospodar svjetova! On je nepomična brda po njoj stvorio i blagoslovljenom je učinio i proizvode njezine na njoj odredio, sve to u četiri vremenska razdoblja, - ovo je objašnjenje za one koji pitaju.**(Fussilet, 9,10.)

PLANINE I HRANA LJUDI

Shodno kur'anskom kazivanju, hrana je određena nakon što su stvorene planine.U tim krševitim planinama, koje

možemo vidjeti ispred sebe, nalaze se rezerve hrane ljudi do Sudnjeg dana. Pod utjecajem erozije dolazi do pucanja planina, nakon čega padne kiša i u dolinu spere i donese plodne materije iz njihove unutrašnjosti.

Tu materiju koju spira kiša sa planina nazivamo mulj ili plodna zemlja i ona sadrži sve elemente potrebne za plodnost zemlje kojih ona neće biti lišena sve do Sudnjeg dana. Svake godne će kiša sa planina spirati materiju koja obnavlja plodnost zemlje, što je proces koji se ponavlja. Ta materija usjevima daje elemente koji su mu potrebni da bi se razvili i učvrstili i tako se proizvodi zemlje iz godine u godinu povećavaju. Tu materiju koja uzrokuje plodnost zemlje Uzvišeni Allah spušta u dovoljnoj mjeri svake godine, pa je onda kiše odnose u vode rijeka, koje je dalje odnose u obradivu zemlju, što obezbjeđuje kontinuitet njene plodnosti.

Sve to je nafaka, i to nafaka sa neba. Da kojim slučajem nema tih materija plodnosti koje je Uzvišeni postavio u planinama, zemlja bi izgubila svoju plodnost nakon određenog vremena i ona nam ništa ne bi davala. Tako bi propali i usjevi i ljudi.

Na kraju ovoga poglavlja ukratko možemo konstatirati da postoji nafaka, sticanje i rad. Svi ti pojmovi se međusobno razlikuju. Uzvišeni Allah se kune da nafaka dolazi sa neba i da je ona isključivo u Njegovoj vlasti, učeći nas na taj način da se trebamo bojati samo Allaha, a ne pokoravati se grješnicima,

nasilnicima ili, pak, pomoći nasilnika bojeći se za svoju nafaku.

Uzvišeni Allah se kune da je nafaka u Njegovoj vlasti i da je On određuje. Međutim šejtan unosi strah u naša srca da bismo slijedili put haram-nafake. Čovjek često zaboravlja da je sva nafaka u Allahovoj vlasti koju On spušta sa neba, svejedno da li se radi o zraku, vodi, usjevima ili nečemu drugome. Sve to stvara i spušta sa neba isključivo Uzvišeni Allah.

Ostalo nam je da još govorimo o nafaci i životu kao i opskrbi vrijednostima, što ćemo, uz Allahovu pomoć, obraditi u narednom poglavlju.

DRUGO POGLAVLJE

NAFAKA I ŽIVOT

Priča o materijalnoj opskrbi je važna i prihvaćena kod ljudi, dok priča o opskrbi vrijednostima mnogima ne pada na pamet. Ljudi gledaju na nafaku kao da je ona samo imetak i materija. Mi često govorimo o nafaci na osnovu pretpostavke da je ona bogatstvo, a to nije ispravno. Tačno je da nafaka ima veze sa materijom, ali ona nema veze sa siromaštvom i bogatstvom. Kako?

Naići ćemo, primjera radi, na čovjeka koji posjeduje milione, ali i pored toga troši vrlo malo. On svaki dan troši samo malu svotu novca u poređenju sa bogatstvom koje posjeduje. Nosi staru i iznošenu odjeću, vozi se taksijem, a odbija da sebi kupi automobil. Sigurno ćeš se pitati zašto tako postupa kad posjeduje ogroman imetak, koji se broji na milione.

Taj imetak koji on posjeduje ne predstavlja njegovu nafaku, već je to njegova zarada, bogatstvo ili ono što on posjeduje. Već

sam kazao i volim to ponavljati da bi ljudi zapamtili: Nafaka je samo ono čime se koristiš, i ti nemaš veze sa onim što je izvan toga. Nafaka tog čovjeka koji posjeduje milione iznosi malu svotu novca, koju on troši svaki dan, a ostatak svih tih miliona koje posjeduje nisu njegova nafaka. Iako je dotični čovjek taj novac stekao, on ga pomno čuva i nad njim bdije sve dok ga u potpunosti ne preda njegovim budućim vlasnicima.

Kada vidiš čovjeka koji posjeduje veliko bogatstvo, a škrtari prema sebi, nemoj se čuditi, jer ga je Uzvišeni Allah učinio čuvarom toga bogatstva koji ima svoje vlasnike. Uzvišeni je odredio da im ono u potpunosti dođe.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: *"Sin Ademov govori: Moj imetak, moj imetak, a da li od svoga imetka, čovječe, imaš išta izuzev onoga što pojedeš i iz sebe izbaciš, obučeš i pohabaš ili, pak, daš kao sadaku, i to na taj način pohraniš?"*

To su tri vida trošenja nafake koja je odredio Allahov Poslanik s.a.v.s., u vjerodostojnom hadisu u poglavlju o nafaci čovjeka. Čovjek od svoga imetka ima samo te tri koristi, a sve ostalo nije njegova nafaka, ni njegov imetak, već je on obaveznik, a da toga nije ni svjestan, da određenu količinu imetka koju je Uzvišeni Allah odredio dostavi drugim Allahovim stvorenjima.

NIJE NAFAKA SVE ŠTO ČOVJEK STEKNE

Ovdje trebamo obratiti pažnju na to da je Uzvišeni Allah toga čovjeka koji posjeduje veliko bogatstvo, a u isto vrijeme na

sebe troši jako malo, učinio čuvarem nafake drugih ljudi koju će na kraju njima predati. Sa istim zadatkom je Uzvišeni Allah poslao hazreti Hidra koji je čuvao riznicu djece onoga dobrog čovjeka dok oni ne odrastu. On ju je sačuvao dok oni ne budu u stanju da se sami brane i čuvaju ono što su im roditelji ostavili.

Ukoliko se vratimo kur'anskom kazivanju o hazreti Hidru, naći ćemo da Uzvišeni Allah u njemu kaže: **A što se onoga zida tiče, -on je dvojice dječaka, siročadi iz grada, a pod njim je zakopano njihovo blago. Otac njihov je bio dobar čovjek i Gospodar tvoj želi, iz milosti Svoje, da oni odrastu i izvade blago svoje. Sve to ja nisam uradio po svome rasuđivanju. Eto, to je objašnjenje za tvoje nestrpljenje**! (El-Kehf, 82.)

Ta riznica nalazila se u gradu čiji su stanovnici bili škrti. Oni su odbili da nahrane Musaa i Hidra i pored toga što su oni bili gladni i stranci-putnici! U tom gradu je bio jedan zid koji samo što nije pao pa ga je Hidr privremeno podigao, sve dok dva dječaka ne odrastu i ne mognu sami čuvati i braniti svoju riznicu pohranjenu ispod zida.

Odatle znamo da nema veze između nafake i imetka koji čovjek posjeduje. Nekada čovjek posjeduje milione, ali njegova nafaka ne prelazi nekoliko funti i on nije u stanju da potroši išta od tih miliona.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u vjerodostojnom hadisu govorio i o nafaci u duhovnom smislu ili nafaci u vrijednostima. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "*...osim onoga što daš kao*

sadaku, pa to na taj način pohraniš za drugi svijet." Ovaj hadis je dokaz da sadaka potpada pod nafaku, jer se čovjek njome koristi. Kako sadaka potpada pod nafaku, tako je i poštivanje Allahovog Puta u životu također nafaka, ali ne materijalna već duhovna i moralna nafaka. Ona je ta koja čuva život od zlobe, nasilja i sl. Ko želi da se dugo koristi svojom nafakom, mora se pokoriti Allahovome Putu. Kada mu se pokori, onda će mu doći korist, a zaobići će ga zlo i šteta. Uzvišeni Allah nam je darovao moralne vrijednosti koje nas vode istinskom životu i trajnoj nafaki, koja neće nestati niti proći. Mi živimo na dunjaluku, koji je svijet ispita i iskušenja, i naš život je svojevrstan ispit naše ljubavi prema Uzvišenom Allahu. On je Taj koji nas je stvorio, podario nam život i obezbjedio nam ono što će ga čuvati. Darovao nam je blagodati, koje se ne mogu izbrojati, da bi vidio šta ćemo nakon svega toga činiti. Da li ćemo mu iskazivati ljubav ili ćemo Mu biti neposlušni i negirati sve Njegove blagodati?

Božanska mudrost nalaže da čovjek ima slobodu izbora, jer želi da Mu se pokoravamo iz ljubavi, a ne pod prisilom, mada je On u stanju da ljude silom uvede u pokornost.

Pročitaj riječi Uzvišenog: **Kad bismo htjeli, Mi bismo im s neba jedan znak poslali pred kojim bi oni šije svoje sagnuli.** (Eš-Šuara, 4.)

Dakle, mi nismo svojevoljno stavljeni pred izbor već je Uzvišeni Allah htio da nas stvori takvima - da smo u stanju

biti pokorni ili biti grješni, da bi izbor bio pravedan, a nagrada ili kazna pravična.

Mnogo je kur'anskih ajeta koji nam na to ukazuju. **Zar mislite da ćete ući u džennet, a da Allah ne ukaže na one od vas koji se bore i na one koji su izdržljivi?** (Alu Imran, 142.) **Mi ćemo vas provjeravati sve dok ne ukažemo na borce i postojane među vama, a i vijesti o vama provjeravaćemo.** (Muhammed, 31.)

Mi vas stavljamo na kušnju i u zlu i u dobru i Nama ćete se vratiti. (El-Enbija', 35.)

Uzvišeni nam je objavio Pravi Put sa neba u kome su duhovne vrijednosti. Ukoliko ih budemo slijedili, naš će se život na Zemlji pozitivno razvijati i bit će lišen svakoga zla od koga pate ljudske zajednice. Život u skladu s tim vrijednostima bit će lijep i lagahan.

Put Uzvišenog Allaha je nafaka, jer je nafaka sve ono što nam koristi, kako smo već kazali, a najveću korist imamo upravo od slijeđenja toga puta. Uzvišeni Allah nam je darovao razum i ukoliko ga koristimo na Zemlji, naš će život biti napredniji. Isto tako ćemo se razvijati i napredovati ukoliko primijenimo Pravi Put objavljen sa neba. Kada je svaki član zajednice svjestan postojanja i svemoći svoga Gospodara, onda niko neće iznevjeravati povjerene obaveze, neće narušavati nepovredivosti drugih ljudi, neće posezati za haram - imetkom, neće pretjerivati niti će lagati. Društvo čije članove krase sve te plemenite osobine dostojno je napretka i blagostanja.

CIVILIZACIJE SU PROPALE ZBOG GUBITKA MORALNIH VRIJEDNOSTI

Rušenje moralnih vrijednosti dokida svaki napredak u jednom društvu. Ako pogledamo civilizacije koje su vladale Svijetom, za tu njihovu snagu nećemo naći materijalnu osnovu. Osnove na kojima počivaju civilizacije su moral, vrijednosti i duhovnost.

Te vrijednosti čovjeka čine čovjekom i osposobljavaju ga da vlada svijetom.

Uzvišeni Allah nam je htio na to skrenuti pažnju od prvog trenutka objave Kur'ana. On je Svoju Knjigu spustio među arapski narod, koji nije imao nikakve razvijene civilizacije, nikakvog naučnog napretka, niti su bili naročito uspješni u bilo kojem ovosvjetskom umijeću. Bio je to narod koji se sastojao iz grupe nomadskih plemena, čiji je dom bio na sedlima deva. Boravili su ondje gdje su nalazili pašnjake za svoju stoku, a kada bi se iscrpili pašnjaci, odlazili bi na drugo mjesto. Jedni su druge ubijali i ratovali jedni protiv drugih. Nije ih međusobno povezivala nikakva veza niti znanje.

Kur'an je potom došao ljudima u takvoj sredini, a oni su ubrzo zavladali Svijetom i porazili najveće imperije toga vremena: Perziju i Vizantiju, koje su, ukoliko uporedimo njihov značaj i snagu, bile na nivou Amerike i Rusije u sadašnjem vremenu.

Kako se desila ta promjena? Da li je Uzvišeni Allah muslimanima dao tajno oružje ili atomsku bombu? Da li im je ukazao na značajnu znanstvenu tajnu? Ne, nego im je darovao životni pravac koji izgrađuje čovjeka. Dao im je vrijednosti

pomoću kojih čovjek vlada svijetom. Muslimani su živjeli u skladu sa tim pravcem i tim vrijednostima, pa su zavladali svijetom i napredovali. Neki ljudi su u uvjerenju da su uzroci civilizacijske snage materijalne pretpostavke koje posjeduje neka država. Mudrost Uzvišenog Allaha pokazala nam je primjere ništavnosti tih tvrdnji u sadašnjem vremenu.

Uzet ćemo za primjer Japan, da bismo dokazali našu tvrdnju. Naime, poznato je da Japan nema prirodnih sirovina i većinom ih uvozi iz inostranstva. Ta država nema prirodnih bogatstava, ali i pored toga je jedna od vladajućih i najbogatijih država našeg vremena. U isto vrijeme postoje države u Africi koje posjeduju ogromna prirodna bogatstva, ali su i pored toga najsiromašnije zemlje Svijeta. Postoje države koje imaju plodnu zemlju pogodnu za zemljoradnju i mogu biti među najvećim proizvođačima pšenice na svijetu, ali i pored toga uvoze pšenicu, a njeni stanovnici ne nalaze komad hljeba da se prehrane!

Dakle, civilizacijski napredak i razvoj nisu uvjetovani mogućnostima i bogatstvima, već su bazirani na čovjeku i duhovnim vrijednostima koje nam je Uzvišeni Allah objavio, da pomoću njih gradimo naše živote i uz njih napredujemo u svim sferama života.

DUHOVNOSTI NAFAKE

Uzvišeni Allah nam praktično objašnjava šta može da učini taj put kada ga ljudi istinski slijede. Šta se može desiti kao rezultat tog slijeđenja? Muslimani su više od hiljadu godina vladali

velikim dijelom Svijeta, a njihova država je bila svjetionik u vremenu dok je Evropa živjela u mraku neznanja i zaostalosti.

Historija spominje da je halifa Harun er-Rešid franačkom kralju poklonio sahat koji je radio na vodu. Tada su se sakupili njegovi učenjaci i kazali: "U ovom sahatu se nalazi đavo."

Allahov Put je nafaka sa neba putem koje čovjek napreduje sve dok ne zavlada svijetom. To je nafaka koja gradi civilizacije, vodi znanstvenom napretku i daje čovjeku sve ono što mu je potrebno. To nisu samo kratkoročne nego i dugoročne i trajne koristi na drugom svijetu. Kad god čovjek duhovno uznapreduje, njegovo zlo se smanjuje, a dobro uvećava.

Čovjek koji ne vjeruje u Boga, ne usteže se od činjenja bilo čega, bez obzira koliko to ružno bilo. Od njega ljudi nikada neće biti sigurni. On te vrlo lahko može raniti sa leđa, odvesti te na mjesto gdje ćeš poginuti ili te obmanuti da bi uzeo tvoj imetak ili povrijedio tvoju čast. On može uraditi bilo šta. Čega će se bojati kad ne vjeruje u Boga?!

Vjernik je drugačiji: od njegovih postupaka su drugi sigurni, jer se kreće Allahovim Putem, koji ga podstiče na činjenje dobra i čuva ga od činjenja zla i zlostavljanja ljudi. On se pri svojim postupcima boji Allaha. Allahov Poslanik, s.a.v.s., podrazumijevao je taj smisao kada je kazao: *"Musliman je onaj od čijeg jezika i ruke su sigurni drugi muslimani"*, ili riječi Poslanika, s.a.v.s.: *"Nije od nas onaj od čijeg nasilja nije siguran njegov susjed."*

Dakle, vjerovanje je vid nafake, a ono donosi napredak u životu i vodi čovjeka istinskom životu na drugom svijetu kojeg je Uzvišeni Allah spomenuo u riječima:

Život na ovome svijetu nije ništa drugo do zabava i igra, a samo onaj svijet je-život, kad bi samo oni znali! (El-Ankebut, 64.)

Uzvišeni Allah je Onaj koji daje obilnu nafaku čineći da žive vrste opstoje u paru. Da bismo očuvali svoj život, moramo sijati, jesti plodove i piti vodu.

To je materijalna nafaka u vezi sa čovjekom. Međutim, Uzvišeni Allah ima savršenu i obilnu snagu u univerzumu i u stanju je da ti dadne nafaku, a da ti ništa ne učiniš. U stanju je da dadne nekome život, a da mu nakon toga nisu potrebna sredstva za život, jer melecima, npr. nisu potrebni ni hrana ni piće.

Dakle, Uzvišeni Allah može dati nafaku stvorenju uporedo sa njegovim stvaranjem tako da mu nafaka ne bude potrebna poslije. On je tada daje odjedanput i ona traje sve dok to Uzvišeni Allah hoće. Uzvišeni Allah također može obezbijediti kontinuitet života bez održavanje vrste, kako je sa melecima, koji se ne žene niti razmnožavaju, već ih Uzvišeni stvara direktno.

Kada su nevjernici iz perioda poslanstva tvrdili da su meleci ženskog spola, objavljen je kur'anski ajet: **Oni meleke koji su robovi Milostivoga ženama nazivaju. Zar su oni**

prisustvovali stvaranju njihovu? Njihova tvrđenja će biti zapisana i oni će odgovarati! (Ez-Zuhruf, 19.)

Veličina Allahove moći ogleda se i u stvaranju stvorenja kojima nije potrebna nafaka niti produženje vrste. Njihova nafaka dolazi odjedanput u trenutku stvaranja i potrajat će dokle Uzvišeni bude želio. Neki ljudi se pitaju: "Postoje li i druga Allahova stvorenja osim meleka koja uzimaju svoju nafaku jedanput u trenutku stvaranja i kojima nije potrebna dodatna nafaka tokom života?"

Odgovorit ćemo im da mi ne znamo svako Allahovo stvorenje. Ima Allahovih stvorenja o kojima ne znamo ništa, ali nam je Uzvišeni Allah putem napretka znanosti približio postupak davanja potreba nečemu jedanput u životu. Uzmimo za primjer satove, radio aparate i sl. U prošlosti su se morali svakodnevno podvrgavati procesu punjenja. Sahat se morao svakodnevno puniti, radio aparat je morao neprestano biti u dodiru sa izvorom struje.

Međutim, šta se desilo kada je nauka uznapredovala? Proizvedeni su satovi koji u svome radu nikada ne zastaju niti se pune, već se napajaju baterijama malih razmjera, koje čine da rade neprestano. Umjesto svakodnevnog mehaničkog navijanja, danas samo jednim pokretom učinimo da sahat neprestano radi.

Punenje sahata predstavlja nafaku u njegovoj potrebi za navijanjem, kao što nafaku predstavljaju: usjevi, zalijevanje i

žetva. Mala baterija koju stavimo u sahat predstavlja unaprijed akumuliranu nafaku koja pokreće sahat u periodu pune dvije godine.

Allahovo stvaranje meleka i drugih bića, koji su im u ovome slični, daje im nafaku unaprijed, tako da im poslije nije potrebno ništa za održavanje života.

NAFAKA U SPOSOBNOSTIMA I TALENTIMA

Ljudi moraju razumjeti filozofiju nafake, jer je često ograničavaju i svode na jednu jedinu stvar -imetak. Međutim, nafaka je prisutna u svim tvojim talentima i osobnim sposobnostima. Nemoj kazati za nekoga da je bogat čovjek da bi dokazao da ima obilnu nafaku, niti da je on siromašan da bi dokazao da ima oskudnu nafaku. Najprije prouči njegove druge sposobnosti, jačinu tijela, jačinu karakternih osobina i vrijednosti. Nemoj jedan segment nafake prihvatati, a drugi ostavljati postrani.

Nekome je Uzvišeni Allah dao znanje, nekome veliku tjelesnu snagu, nekome rječitost, a nekome inteligenciju i misaonost. Sve su to sredstva i sposobnosti koja predstavljaju nafaku u različitim vidovima.

Uzvišeni je nafaku povezao sa sredstvima za održanje života. Čovjek nije nezavisan od drugog čovjeka. Sve sposobnosti i darovitosti nisu koncentrisane u jednoj osobi, tako

da ostali ljudi budu sputani i ograničeni. Svakome od nas je potreban drugi čovjek, ne besplatno, ne dobrovoljno, niti radi luksuza. Mi smo povezani vezom potrebe, interesa, nafake, vezom usta koja traže da jedu.

To je veza koja čini da ljudska društva na Zemlji rade i da se međusobno nadopunjuju. Izgradnja Zemlje je stoga zajednička djelatnost koju obavljaju svi ljudi.

U tom smislu Uzvišeni Allah kaže: **Allah opskrbljujući vas daje jednima više nego drugima...** (En-Nahl, 71.)

Citirani ajet nam kazuje da postoje oni kojima je data prednost u odnosu na druge u opskrbi. Međutim, postavlja se pitanje ko su ti kojima je Uzvišeni Allah dao prednost nad drugima. Uzvišeni Allah ih nije odredio, jer su pojmovi "jednima i drugima" jako široki. Svima je Uzvišeni dao neku prednost u odnosu na druge, shodno potrebama.

Pretpostavimo da si ti čovjek koji je inteligentan i bogat, a neki drugi čovjek nije ni inteligentan ni bogat, ali je čovjek jake muskulature. Kada želiš da preneseš neku tešku stvar sa mjesta na mjesto, a to nisi u stanju, onda moraš da pribjegneš čovjeku jakih mišića da ti to on prenese. U tom trenutku je on taj koji ima prednost nad tobom, jer ti on diktira svoje uvjete riječima: "To ću ti prenijeti za toliko i toliko novca ili prenošenje toga iz kuće na novo mjesto koštat će toliko i toliko..."

Prije nego što ti je bilo potrebno da preneseš teški predmet sa mjesta na mjesto, ti si bio taj koji je imao prednost

nad tim čovjekom u znanju i imetku. Međutim, kada ti je postao potreban, on je sa svojim mišićima dobio prednost nad tobom.

To je smisao riječi Uzvišenog: **Allah opskrbljujući vas daje jednima više nego drugima**... (En-Nahl, 71.)

Svako od nas ima neku prednost u nečemu u odnosu na drugoga, a okolnosti čine da svako od nas ima potrebu za drugim čovjekom u sticanju nafake.

Kada dođe bogat čovjek koji ima prednost u odnosu na druge u imetku u svoj raskošan stan i nađe ga kako je potopljen vodom iz odvodnih cijevi, požurit će ka vodoinstalateru, a on će mu kazati da je zauzet. Čovjek će ga zamoliti, povećati mu naknadu i pokušati da ga ubijedi na razne načine da mu opravi kvar. Vodoinstalater je u tim trenucima imao prednost u odnosu na bogatog čovjeka. On je sjedio i dugo čekao u vodoinstalaterskoj radnji ili je išao daleko, da bi ga doveo. Kada je problem bio riješen, nisu više bili potrebni jedan drugome.

NAFAKA JE OSNOVA UZAJAMNE POVEZANOSTI LJUDI

Uzvišeni je ljudske zajednice povezao vezama nafake, da bi se mogao odvijati život na Zemlji. Također je povezao rad sa potrebama: tvojom potrebom za hranom i hranom tvoje

djece, tvojom potrebom za odjećom, obrazovanjem i školom. Da je Uzvišeni kojim slučajem povezao članove zajednice vezama povlastica i nadmoći, zajednica bi se raspala i nestala.

Pretpostavimo da smo svi ljekari ili inženjeri ili da obnašamo neko drugo poštovano zanimanje. Ko bi onda čistio ulice, odvodne tokove, radio teške poslove? Da li bismo mi to radili dobrovoljno? Da li bismo svaki dan dolazili i govorili: "Grupa nas će danas dobrovoljno čistiti ulice?" Ili, mi ćemo danas dobrovoljno čistiti kanalalizacione cijevi! Naravno da ne bismo, ali bi rezultat svega bio nemar u čitavoj zajednici.

Stoga je Uzvišeni Allah povezao rad sa nafakom, da bi svaki čovjek radio ne samo onda kada mu je to hobi ili kada to voli, već i zbog nužde i potrebe. Svako od nas izlazi iz svoje kuće i trudi se da bi našao svoju nafaku. Čak i čovjek koji radi na pročišćavanju odvodnih cijevi moli Allaha da mu podari začepljene odvode, da bi mogao raditi i zaraditi novac. Islam od nas traži da ne potcjenjujemo ni jedan halal posao, jer ne postoji veliki i mali posao, niti postoji posao a da za njega ne sljeduje Allahova nagrada. Uzvišeni će te nagraditi za tvoj trud u sticanju nafake, ali i nafake tvoje porodice. Uzvišeni voli rad i predanost radu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: *"Najbolji među vama je onaj koji jede plodove rada svojih ruku, a gornja ruka je bolja od donje ruke."*

"Bolje je da neko od vas uzme uže i sabire drva nego da traži od ljudi, svejedno da li mu oni dali nešto ili mu uskratili."

Od nas se traži da znamo da svaki posao u životu doprinosi pokretanju točka razvoja jednoga društva. Da nas je Uzvišeni sve stvorio takvim da nam nije potrebna nafaka, odnosno da nam je svima unaprijed dao nafaku bez rada, sve aktivnosti u društvu bi se zaustavile i ljudima ne bi bili potrebni drugi ljudi. Međutim, veza koju ljudi ostvaruju putem međusobnih potreba je pokretač životnih aktivnosti.

AKTIVNOST DRUŠTVA I NJEGOV KONTINUITET

Svi smo mi Allahova stvorenja i u toj odlici se međusobno ne razlikujemo. Uzvišeni je iz Svoje stvaralačke milosti razasuo sposobnosti i darovitosti raznih životnih aktivnosti među sve Svoje robove. Međutim, kada ljudi posmatraju ovo pitanje, oni to čine samo iz jednog ugla, a to je nečiji imovinski prestiž u odnosu na njih. Ako bi se zadubili u svome razmišljanju, došli bi do zaključka da svi mi imamo neke darovitosti koje nisu prisutne kod drugog čovjeka.

Primjera radi, ukoliko želiš da sašiješ odijelo, a to nisi u stanju, prisiljen si da odeš kod krojača; ako želiš da načiniš obična vrata, otići ćeš stolaru, i tako je sa hiljadama drugih zanimanja, od kojih se svako razlikuje od drugoga, tako da se ljudi kada im je to potrebno obraćaju ljudima određenih zanimanja. U svim tim poslovima je obilna nafaka.

Dakle, nafaka nije samo u rukama obrazovanih ljudi. Zanatlija ponekad ima veću nafaku od intelektualca. Uzvišeni je učinio da ključ nafake svih poslova biva u upotpunjenju i usavršavanju posla. Stoga je Allahov Poslanik kazao: *"Kada neko od vas nešto radi, Uzvišeni Allah voli da taj posao usavrši."*

Ko god svoj posao radi potpuno i temeljito, ljudi mu dolaze sa svih strana tražeći njegove usluge, dok od aljkavih okreću leđa nakon određenog vremena.

Kada npr. želiš da nekome povjeriš posao, upitat ćeš ljude oko sebe ko dobro vlada tim zanatom. Kada to saznaš, otići ćeš njemu. Tako svi rade.

Kada čovjek temeljito radi svoj posao, ma koliko to zanimanje bilo skromno, u mogućnosti je da stekne obilnu nafaku. Veličina čovjeka zavisi od temeljitosti u njegovome poslu. Nema boljeg i lošijeg posla, već ima temeljit i aljkavo urađen posao. Vrijednost svakoga od nas se ogleda u onome što dobro radimo, jer svojom temeljitošću u poslu dobivaš nafaku od Allaha za svoju darovitost i postupaš na prirodan način, jer na taj način postaješ uzrokom za ukazivanje pomoći Njegovim stvorenjima.

Uzvišeni Allah nas je stvorio i doveo nas na Zemlju. Svako od nas na njoj ima svoju ulogu koja je važna. Ma koliko bila mala, ona je potrebna svijetu. Ukoliko je izvršiš potpuno i temeljito, na pravi način si iskoristio Allahov dar koji je u tebi. Ukoliko je izvršiš nemarno, onda si upropastio Allahov dar koji je u tebi.

USAVRŠAVANJE POSLA JE TAJNA LJEPOTE U SVIJETU

Dobro djelo u značenju sadake na Zemlji ima svoju ulogu, koju je odredio Uzvišeni Allah. Stoga je Uzvišeni, kada je želio da onoga ko je to u stanju podstakne na dobro djelo-sadaku, kazao: **Ko je taj koji će Allahu drage volje zajam dati, pa da mu ga On mnogostruko vrati!** (El-Bekare, 245.)

Uzvišeni Allah je zagarantovao bogatom čovjeku njegovo pravo da živi i da jede, ali je to isto zajamčio i siromahu. Da bi nas podstakao na davanje sadake, Uzvišeni nam je kazao da mi, ustvari, ne dajemo siromahu, nego dajemo zajam Uzvišenom Allahu, koji je odgovoran za opskrbu tog čovjeka.

Svako uzima neku od Allahovih blagodati koje su mu darovane, pa ih onda uljepšava i usavršava. Tim činom čovjek, shodno Allahovoj volji, uređuje svijet. Onaj ko nemarno obavlja svoj posao – gubitnik je. On radi jedan posao, ali je potrebno da mu drugi ljudi obavljaju stotine drugih poslova. Kada čovjek nemarno obavlja svoj posao, Uzvišeni Allah mu dadne da sarađuje sa ljudima koji će za njega nemarno obavljati svaki posao, pa će na kraju biti gubitnik. Zašto? Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: *"Allah je na pomoći Svome robu sve dok on pomaže svome bratu."*

Znači, kada pomažeš svome bratu snagom i temeljito obavljenim poslom, Uzvišeni Allah će ti Svojom snagom biti na pomoći. U svakom slučaju ćeš nesumnjivo biti na dobitku,

jer si pomogao nemoćnom čovjeku, da bi dobio pomoć od Svemoćnog Allaha. Iskreni vjernici znaju kako će zadobiti dobro od svoga Gospodara. Oni će dati najbolje što imaju, da bi im Uzvišeni dao ono što je kod Njega najbolje. Tako će biti na dobitku. Kada je Uzvišeni učinio da su ljudi primorani da se obraćaju jedni na druge, želio je da se time održi ravnoteža u svijetu, jer kada ljudi zaposjednu sve blagodati, onda postaju nasilni i oholi.

Njegova mudrost nalaže da smo potrebni jedni drugima, tako da se niko ne može osjetiti nezavisnim od drugih ljudi. Svaki čovjek će, naprotiv, osjetiti da su mu, ma koliko imao, potrebni drugi ljudi, koji se u mnogim stvarima odlikuju nad njim.

Kada razborit čovjek kod sebe u jednom trenutku primijeti neku odliku, on mora putem svoga razuma tražiti odliku koju neko drugi ima u nečemu, pa će njegova uobraženost nestati. Onda kada nestane uobraženosti na svijetu, ljudi će biti mirni.

Na kraju ćemo rezimirati ono što smo obrazložili u ovom poglavlju.

Uzvišeni Allah je svakom čovjeku odredio njegovu nafaku koja se ne iscrpljuje u mnoštvu imetka. Možeš posjedovati milione, a da tvoja nafaka bude jako mala, dok u isto vrijeme čuvaš ostatak svoje imovine koju ćeš nekada predati njenim vlasnicima. Taj ostatak tvoje imovine koju čuvaš, nije tvoja

već nafaka drugih. Ti si po Allahovoj naredbi samo povjerljivi čuvar te imovine. Niko osim onoga kome je Allah to odredio ne može doći ni do najmanjeg iznosa te imovine.

Nafaka može biti materijalne, ali isto tako i duhovne prirode. Kodeks ponašanja koji je Allah postavio i koji se naziva Allahov Put je također jedan vid nafake, jer je nafaka sve ono čime se koristimo.

Kazali smo, također, da je Uzvišeni Allah rasporedio opskrbe na ovome svijetu tako da one garantiraju neprestanu životnu aktivnost i one su potčinjene potrebama. Nafaka nije raspodijeljena shodno prednostima i povlasticama, nego shodno potrebama svih ljudi. Ne postoje veliki i mali poslovi. Svaki halal posao daje obilnu nafaku pod uvjetom da ga čovjek potpuno i temeljito obavlja. Kada temeljito obavljaš posao, onda poštuješ darovitost koju ti je Uzvišeni dao. Tada ti nafaka dolazi u mjeri u kojoj će ti biti dovoljno, i više od toga.

TREĆE POGLAVLJE

IMETAK I NAFAKA

U ovom poglavlju ćemo nešto opširnije govoriti o imetku i nafaci, jer su ljudi u uvjerenju, kako smo to već kazali, da je nafaka koncentrisana u imetku i ničemu drugome i da onaj ko nema imetka, nema ni nafake, a to nije tačno.

U prethodnom poglavlju smo pojasnili razliku između nafake i imetka i konstatirali da imetak kojim se ne koristiš nije tvoja nafaka, da imetak koji ostaviš nakon smrti također nije tvoja nafaka, da imetak koji čuvaš u riznici nije tvoja nafaka. Svaka stvar koju Uzvišeni Allah daje čovjeku je njegova nafaka, sve dok se on njome koristi i zadovoljava svoje potrebe, i ona se ne ograničava samo na imetak.

Također, ono što čovjek da kao sadaku Allahovim stvorenjima je nafaka; zdravlje je nafaka; blaga narav je nafaka; snaga

i odvažnost su nafaka; škrtost je nafaka; darežljivost je nafaka; sve ono što čime se služi čovjek na ovome svijetu je nafaka.

Ako se zagledaš u stvari koje su prisutne na zemlji, doći ćeš do zaključka da se svima njima koristiš. Stoga kažemo da nafaka općenito podrazumijeva sve ono čime se ljudi koriste. U cilju pojašnjavanja ovoga navest ćemo jedan primjer. Zamislimo plemenitog čovjeka koji sve ono što dobije razdijeli i ništa ne ostavi za sebe. Ukoliko u tome istraje, a da u isto vrijeme nema posao koji će pokriti sve te troškove, biz će prinuđen da nešto od svoje zemlje ili druge imovine proda da bi napravio ravnotežu između onoga što potroši i onoga što zaradi. Ko će kupiti tu zemlju? Kupit će je škrt čovjek koji ostavlja dinar po dinar i ne troši tražeći zemlju ili neku drugu nekretninu koju bi kupio.

Iz ovog primjera smo vidjeli da čak i škrt čovjek za društvo u kojem živi može biti izvor nafake. Zašto? Da nema tog škrtog čovjeka koji će kupiti nešto od imovine darežljivog čovjeka, on ne bi bio u stanju da daje sadaku onima kojima je potrebna. Dakle, društvo ima koristi od škrca kao i od darežljivog čovjeka. Stoga se kaže da je škrtac najvelikodušniji čovjek. Kako? Jer posjeduje blaga ovoga svijeta, a ne koristi se njima! Sačuva svoj imetak, kupi zemlju ili druge nekretnine, a potom umre i sve to ostavi. Kao da je dao ovome svijetu sve ono što je sabrao! Sve stvari koje je iza sebe ostavio prenosit će se iz ruke u ruku, jer su to ovosvjetski ukrasi.

Jedan pjesnik je rekao:

Škrci od svih ljudi najdarežljiviji su

jer oni ovosvjetske blagodati posjeduju, a njima se ne koriste;

ne uskraćuju ljudima od onoga što posjeduju;

oni im daju sve ono što saberu!

Svaka stvar u ovom svijetu ima svoju ulogu i predstavlja nafaku kojom se koristimo.

Život bez toga ne bi bio potpun.

Svi mi moramo sudjelovati u tome da učinimo život na zemlji takvim da zadovoljava potrebe svih, da ljudi budu međusobno sjedinjeni, da se međusobno pomažu i da budu solidarni sa drugima. Svaki čovjek u tome treba početi od sebe.

Ti si čovjek upotpunjenih karakternih osobina i zdravih udova. Da li osjećaš Allahovu nafaku koja ti je darovana? Nećeš osjetiti nafaku vida sve dok ne ugledaš slijepog čovjeka. Čak nećeš osjetiti da imaš oko sve dok te ne počne boljeti! Nećeš primjećivati da imaš zube sve dok u njima ne osjetiš bol!

Čini se kao da je nafaka prisutna na svim mjestima oko tebe, dok je ti u isto vrijeme ne opažaš. Počinješ je opažati i osjećati tek onda kada je nestane!

Ljudi smatraju da je nafaka samo ono što čovjek dobiva ili nešto što mu se uvećava, ograničavajući nafaku samo na eventualno primanje Allahovih darova i uvećavanje imovine. U isto vrijeme ne obraćamo pažnju na čovjeka čija su mjesečna primanja, npr., 1000 egipatskih funti. To je ono što mu je Uzvišeni Allah darovao. Ali nasuprot toga mu je Uzvišeni Allah

nametnuo mnoge vidove troškova, koji ga nagone da mora potrošiti 1500 funti mjesečno. Kada prihodi tog čovjeka iznose 1000, a rashodi 1500 funti, da li je on bogat ili siromašan čovjek?

NAFAKA PRIHODA I NAFAKA NETROŠENJA

Drugi primjer koji ćemo navesti je primjer čovjeka čiji mjesečni prihodi iznose 100 egipatskih funti, dok je Uzvišeni Allah od njega otklonio mnoge vidove trošenja, tako da njegovi mjesečni troškovi iznose samo 70 funti. Da li je on bogat ili siromašan čovjek? On je, ustvari, bogat čovjek.

Dakle, postoje dvije vrste nafake: nafaka prihoda, koja uvećava prihode, i nafaka netrošenja, koja sprječava da čovjek troši imovinu u beskorisne stvari ili, pak, u stvari koje mu nisu potrebne, pa tako potroši sve ili većinu svojih prihoda.

U prilog tome navest ćemo primjer dvojice ljudi, jednoga koji stiče svoju imovinu iz halala i drugoga koji je stiče iz harama. Kada je prvi čovjek jedne prilike došao svojoj kući, rekli su mu da mu je sin bolestan. On je kazao svojoj supruzi da mu da tabletu aspirina i šolju čaja.

Drugi čovjek stiče imovinu iz harama. Dolazi jedanput svojoj kući pa mu njegova žena kaže da im je sin bolestan. Uzvišeni Allah u njegove srce ulije strah pa on požuri da sina odveze u bolnicu, gdje obavi brojne pretrage i brojna snima-

nja. Pozove više ljekara, potroši stotine funti, a njegovo dijete imalo je samo prehladu!

Čovjek iz prvog primjera ima neznatnu nafaku, koju je Uzvišeni Allah, i pored njene malenkosti, blagoslovio i dao joj bereket. Drugi čovjek ima obilnu nafaku, ali mu je uskraćen blagoslov i bereket! Prvi čovjek stiče svoju nafaku iz halala, a drugi iz harama. Prvi u svojoj nacaki ima blagoslov i bereket, a drugi ima brojne troškove koji iscrpe njegov imetak. Nafaku netrošenja nazivamo i bereket (blagoslov), kada nam jedna stvar daje više nego što očekujemo.

Zamislimo čovjeka koji se ne suzdržava od uzimanja imetka, bio on halal ili haram, koji svojoj ženi kupi vrlo skupocjenu haljinu. Međutim, Uzvišeni Allah odredi da je ona ne prihvati. Kada ugleda haljinu, ona joj se ne svidi pa se uzruja i naljuti. Čovjek je potrošio novac koji mu je donio tugu. On je stotine funti potrošio na svoju nesreću.

Čovjek iz drugog primjera nudi nam potpuno različitu životnu sliku. Njegova nafaka je iz halala pa mu Uzvišeni Allah čuva svaki novčić koji zaradi. I on kupi svojoj ženi jeftinu haljinu od običnog platna, ali joj se ona obraduje i zahvaljuje mu na njoj. I jedno i drugo je nafaka. Svaka stvar u životu predstavlja nafaku.

Kada čovjek obraća pažnju na nafaku prihoda, koja povećava njegov imetak, treba obratiti pažnju i na nafaku netrošenja, koju nazivamo bereket (blagoslov.) Blagoslov i

bereket u nafaci čini neke ljude da lijepo žive uprkos tome što se mi u pogledu njih začuđeno pitamo: Kako taj čovjek živi sa tako malom platom? Ukoliko malo istražiš njegov život, uvidjet ćeš da je Uzvišeni Allah njega, njegovu ženu i djecu ispunio zadovoljstvom.

Oči čovjeka čija je nafaka nastala iz halala nikada neće posegnuti za skupim stvarima koje ne može kupiti. Ukoliko neko iz njegove porodice baci pogled na njih, on će, odvraćajući mu pažnju, kazati: "Te stvari nisu za nas", jer je uvjeren da mu je ono što ima dovoljno i da mu još i preostane. Vidjet ćeš da jede običnu hranu, a da je u isto vrijeme sretan čovjek, da po noći spava i da mu ništa ne razbija san i da ima onoliko koliko mu treba da zadovolji svoje osnovne potrebe.

Čovjek koji stiče iz halala ima apetit i za zalogajem graha, bijelog sira, što ne košta mnogo. On jede takva jela osjećajući se kao da jede meso ili ribu, jela koja su jako skupa, a koja ne može kupiti. Uzvišeni Allah je učinio da mu ona ne padaju na pamet, a to je blagoslov (bereket) u nafaci.

UGLOVI NAFAKE SU MEĐUSOBNO JEDNAKI

Dužnost čovjeka je da pitanje nafake posmatra iz više uglova, koje će tada, rečeno matematičkim jezikom, naći jednakima. Potrebno je takoder da ima u vidu ključ sticanja

nafake, a to je usavršavanje i upotpunjenje posla. Ukoliko se ljudi klone poslovanja sa nekim čovjekom, mora da im on ne uradi posao na način koji odgovara cijeni koju od njih naplati. Svaki halal- posao kako smo kazali, kod Uzvišenog Allaha je častan posao. Kod Uzvišenog Allaha nema prezrenog ili uzvišenog posla ukoliko su oni u domenu dozvoljenoga.

Svaki čovjek koji ima i određeni višak nafake u odnosu na njegove potrebe treba pokušati da je usmjeri na ljude, da bi se oni njome koristili. Ukoliko njegova nafaka bude u snazi, onda tu svoju snagu treba pružiti drugom čovjeku i pomoći slabome. Ukoliko je njegova nafaka u znanju koje mu je darovano, treba ga dati i drugome, da bi se njime koristio. Ukoliko je njegova nafaka u blagosti, treba oprostiti prijestupniku i ne naljutiti se kada ga neko isprovocira. Dakle, svako ko ima neku vrstu nafake treba učiniti da se i drugi ljudi njome koriste.

Nezadovoljstvo ljudi onim što im je Uzvišeni dao proističe iz njihovog poimanja da je nafaka ograničena samo na neke stvari, dok u isto vrijeme zanemaruju mnogobrojne vidove nafake kojima se koriste. Oni to ne mogu pojmiti zbog svoga nemara i ograničenosti svoje spoznaje. Mržnja između onoga koji nešto posjeduje i onoga koji ne posjeduje nastaje kao rezultat pogrešnih mjerila kod ljudi. Uzvišeni želi da svakoga čovjeka učini zadovoljnim putem Svoje odredbe, koja predstavlja ono najpodesnije što se čovjeku daje. Uzvišeni Allah nam na to skreće pažnju: **Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego što je damo, zapisana u Knjizi, -a to**

je Allahu, uistinu, lahko- da ne biste tugovali za onim što vam je promaklo, a i da se ne biste previše radovali onome što vam On dade...(El-Hadid, 22, 23.)

Uzvišeni Allah nas ovim ajetom želi podučiti da nam se naša sudbina na zemlji dešava bez naše volje i da je određena prije stvaranja nebesa i Zemlje. Kada to imamo na umu, onda nas neće obuzeti tuga zbog nevolje koja nam se desila, ili nas pak neće obuzeti golema radost zbog dobra koje nam se desilo. Iz ovog ajeta smo naučili da poštujemo Allahovo određenje na zemlji i da budemo zadovoljni njime, ma koliko nam ono teško padalo. Ma kako nam se to određenje dojmilo, ono je dobro za nas.

Uzvišeni Allah nam je u Kur'anu, želeći nam ukazati na tu činjenicu, rekao: **Vi ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas; nešto volite, a ono ispadne zlo po vas.-Allah zna, a vi ne znate!** (El-Bekare, 216.)

U drugom ajetu Uzvišeni kaže: **Moguće je da je baš u onome prema čemu odvratnost osjećate Allah veliko dobro dao**. (En-Nisa, 19.)

Dakle, mi zbog svoga ograničenoga znanja ne možemo uvijek pravilno prosuditi šta je to dobro a šta zlo po nas u našim životima. Moramo obratiti pažnju na činjenicu da nam nafaka dolazi kao rezultat moći Uzvišenog Allaha, a ne putem materijalnih uzroka. Nama se, ovlaš posmatrano, čini da je nafaka povezana sa materijalnim uzrocima za njeno sticanje. Ustvari, ti ne donosiš sam sebi nafaku, ti ne pronalaziš i ne donosiš uzroke koji bi ti donijeli nafaku, već se trudiš da je stekneš; ako ti je

propisana, ona će ti doći, a ako nije, onda je sigurno nećeš dobiti.

To nam je Uzvišeni Allah pojasnio na praktičnim životnim primjerima. Naime, Uzvišeni učini da se čovjek trudi da ostvari materijalne pretpostavke za sticanje nafake na jednome mjestu, a ona mu dođe sa drugog mjesta, odakle je nije ni očekivao!

Uzvišeni Allah je u prilog pojašnjenja suštine nafake objavio brojne ajete: **I ospkrbiće ga odakle se i ne nada...** (Et-Talak, 3.)

Pa hodajte predjelima njezinim i hranite se onim što On daje... (El-Mulk, 15.)

Učenjaci kažu da je nafaka darežljivija od svoga vlasnika; ti nikada ne znaš gdje je tvoja nafaka. Ti je tražiš ovdje i tamo, na svakome mjestu, ali je ne nalaziš. Tražiš imetak na jednoj ili drugoj strani, ali ti on ne dolazi. Međutim, nafaka uvijek sigurno zna tvoje mjesto.

Kada ti Uzvišeni dosudi nafaku, ona zna kako će te naći i nikada ne zaluta tražeći tvoju adresu! Ona zna mjesto gdje se nalaziš, a ti ne znaš njeno mjesto. Ona će sigurno do tebe doći. Ako imaš snagu i mogućnost kretanja, na tebi je samo da se trudiš poštujući materijalne uzroke sticanja. Ukoliko, pak, nemaš snage i ne možeš se kretati, nafaka će ti doći i bez materijalnih (izvanjskih) pretpostavki njenog sticanja.

Nemoj da te zavaraju materijalna sredstva za sticanje nafake, ma koliko ti se ona značajnim činila. Mnogo je onih koji su zavarani materijalnim sredstvima. Primjer za to je zemljoradnik

koji osjeti da se cijena banana mnogo povećala. Rukovođen tom činjenicom, on zasadi mnogo sadnica banane, da bi stekao obilnu nafaku. Ovaj zemljoradnik je ispoštovao sve materijane uzroke za sticanje. Kada se oslonio na njih, nije mu palo na pamet da je Uzvišeni Allah Taj koji daje uzroke sticanja i da nema garancije da neće naići neka pošast, koja će uništiti zasade.

Neki drugi ljudi će možda dijeliti slično razmišljanje, pa će zasaditi poljoprivrednu kulturu koja je trenutno imala veliku cijenu. Nakon što uberu prinose goleme žetve, cijena na tržištu se znatno smanji, jer je ponuda mnogo veća od potreba tržišta. Tako nestane sna o velikoj zaradi za koju su se pripremali. Postoje mnogi činioci drugačiji od onih za koje si mislio da će ti donijeti nafaku, koji se pojave pa zaključiš da su sve tvoje pretpostavke bile neutemeljene.

NAFAKA POTREBE I NAFAKA VREMENA

Oni koji se bave ovom temom ili ih ona zanima moraju shvatiti da postoji razlika između rada i nafake. Rad je nafaka tvoga potrošenog vremena, dok nafaka tvoje potrebe može, a i ne mora biti u tom poslu. Pročitat ćemo kur'anski dijalog koji je tekao između vlasnika dviju bašča i siromašnog vjernika: **I navedi im kao primjer dva čovjeka: jednom od njih smo dva vrta lozom zasađena dali i palmama ih opasali, a između njih njive postavili.**

Oba vrta su davala svoj plod, ničega nije manjkalo, a kroz sredinu njihovu smo rijeku proveli.

On je i drugog imetka imao. I reče drugu svome, dok je s njim razgovarao: "Od tebe sam bogatiji i jačeg sam roda!"

I uđe u vrt svoj, nezahvalan Gospodaru svome na blagodatima, govoreći: "Ne mislim da će ovaj ikada propasti, i ne mislim da će Smak svijeta ikada doći; a ako budem vraćen Gospodaru svome, sigurno ću nešto bolje od ovoga naći." (El-Kehf, 32-36.)

Vlasnik dva vrta se hvalio vjerniku blagodatima ovoga svijeta, koje mu je Uzvišeni darovao. On je materijalne uzroke za sticanje nafake uzeo za predmet svoga hvalisanja, a zaboravio je Onoga koji te uzroke daje. Spomenuo je svoja dva vrta koja je posjedovao, u kojima su palme, voćke, usjevi, voda i drveće, koje daje obilne plodove. Pri tome je zaboravio da ti uzroci blagostanja i nafake ne rade sami, već putem snage i moći Onoga ko ih daje, Uzvišenog Allaha.

Vlasnik bašča se hvalio na osnovu pretpostavke da je on stvorio ono što posjeduje.

Živio je u uvjerenju da njegovi najamni radnici i obilna voda u njegovim baščama daju sve to dobro i da će time osigurati sebe i na ovom i na budućem svijetu.

Vjernik mu je skrenuo pogled na veliku istinu vjere, kada mu je rekao: "Ako si sve to sam svojom moći načinio, onda to i čuvaj! Ako, pak, smatraš da ti je sve to darovao Uzvišeni Allah,

onda tu blagodat pripiši istinskom Darovatelju blagodati, koji ih je darovao."

Možda je Uzvišeni Allah nafaku učinio sveobuhvatnom u onome što dolazi ljudima, dok ju je učinio pojedinačnom u onome što čovjek potroši. Kako? Kada radiš, nafaka ti dolazi cjelovita, ali nisi u stanju da odrediš svoj vlastiti udio u njoj, udio tvoje žene i djece, niti udio svojih roditelja.

Međutim, prilikom trošenja nafaka se dijeli odredbom Darovatelja i dolazi do svake osobe kojoj je Uzvišeni odredio udio u njoj. Nijedan novčić nafake tvoga sina ne pridoda se nafaci tvoje kćerke, i obrnuto. Ti ne znaš veličinu udjela svakoga od njih, ali je Uzvišeni Allah, Koji ti je dao tu nafaku, sve to precizno raspodijelio. Niko ne može da se proturječi i suprotstavlja toj podjeli, jer je ona rezultat odredbe Uzvišenog Allaha.

ON I NJIMA I VAMA DAJE NAFAKU

Uzvišeni Allah nam je u Kur'anu kazao da je u onome što nam On da udio i za one koje smo dužni izdržavati: **Ne ubijajte svoju djecu iz straha od neimaštine, i njih i vas Mi hranimo, jer je ubijati njih doista veliki grijeh!** (El-Isra,31.)

U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

Mi i vas i njih hranimo... (El-En'am, 151.)

Ovi ajeti nam ukazuju na to da, iako nafaka stiže putem oca u porodici ili staratelja, to nije samo njegova nafaka, već i nafaka onih koje on izdržava u svojoj porodici i izvan nje.

Uzvišeni Allah, kao stvoritelj čovjeka, zna da će ga obuzimati tjeskoba od svakodnevnih životnih teškoća, da će se bojati za svoju budućnost, da će nad njim ponekad zavladati briga za nafaku. Zbog toga su predislamski Arapi sahranjivali svoju novorođenu žensku, ali i mušku djecu bojeći se siromaštva. To je Uzvišeni Allah zabranio u mnogim ajetima i u brojnim formama, da se ne bi u čovjeka uvukla sumnja i da bi znali da je nafaka zagarantirana i određena svim ljudima. Riječ "evlad"(djeca) u arapskome jeziku podrazumijeva i mušku i žensku djecu. Arapi su prije islama davali prednost muškoj djeci; vodili su računa o njima nadajući se da će ih oni štititi kada odrastu. Stoga su odobravali sklapanje braka i rađanje u mladoj dobi, da bi se rodili i stasali oni koji će ih u podmakloj dobi izdržavati.

Uzvišeni Allah želi da ljudima ukaže na vrlo važnu stvar vezanu za nafaku i uzrok nafake. Mi smo dužni da u ovosvjetskom životu prihvatamo materijalne uzroke u sticanju nafake, ali i u drugim stvarima. Niko od nas nije tražio da načinimo te uzroke, već su oni radi nas stvoreni. U zemlji se nalazi hrana za ljude i njihova nafaka. Uzvišeni sa neba ljudima spušta vodu. Uzvišeni Allah zna sve brige ljudi i zna da će ljudi prihvatiti svoju nafaku kao rezultat svoga rada. Postoji lažno uvjerenje da će, kada čovjek dobije djecu, bilo sina ili kćerku, oni uzeti nešto od nafake svoga oca, tako da će mu se ta nafaka smanjiti pa će on ostati u materijalnoj oskudici. Nakon što je trošio na sebe i svoju suprugu (dakle, nafaka se dijelila na dvoje), počela se dijeliti na tri, četiri, pet ili više dijelova.

Uzvišeni Allah je želio da pobije tu izmišljotinu i da kaže ocu: "Ne budi u uvjerenju da će se tvoja nafaka podijeliti na tri, četiri ili pet dijelova! Svako novorođenče ima svoju nafaku! Istina je da je Uzvišeni Allah tebi šalje, ali si ti u ovom slučaju povjerljivi čovjek koji je prinuđen da nafaku dostavi njenim vlasnicima!"

Ubijanje djece ima dva vida:

Prvi vid: Otac se pribojava da će mu se nafaka podijeliti onda kada mu se rodi dijete. On ima trenutnu nafaku koja mu je dovoljna i u uvjerenju je da će mu se nakon rođenja djeteta smanjiti količina nafake. Uzvišeni kaže: **Ne ubijate svoju djecu iz straha od neimaštine, i njih i vas Mi hranimo, jer je ubijati njih doista veliki grijeh**. (El-Isra,31.)

Dakle, njihova nafaka će doći prije vaše nafake. U toj situaciji nema siromaštva, ali se ljudi pribojavaju da će nastati uporedo sa rođenjem djeteta.

Drugi vid očituje se u riječima Uzvišenog: **Mi i vas i njih hranimo...** (El-En'am, 151.)

U ovom slučaju siromaštvo postoji pa će otac biti zauzet sticanjem nafake za novorođeno dijete, tako da neće moći od sebe otkloniti siromaštvo.

Uzvišeni kaže: **Mi i vas i njih hranimo...** (El-En'am, 151), što znači: Budite spokojni, vaša nafaka neće biti ni dotaknuta, nego će doći nova nafaka za vaše dijete!

Ova tumačenja pojasnila su razliku između dva navedena ajeta o kojima su neki orijentalisti kazali da predstavljaju ponavljanje istih stvari u Kur'anu.

Mi im odgovaramo riječima da u ajetima nema nikakvog ponavljanja. Svaki kur'anski ajet objavljen je da bi se bavio stanjem kojim se nije bavio drugi ajet. Uzvišeni nam je skrenuo pažnju na to da se nafaka troši i raspodjeljuje pojedinačno i pored toga što čovjeku dolazi cjelovita.

NAFAKA NOVOROĐENČETA JE OBILNA

Kada nekim ljudima bude darovano novorođenče, oni imaju običaj kazati: "Ovo dijete ima obilnu nafaku!" ili, pak: "Ovo dijete ima malu nafaku!" To govore shodno okolnostima u kojima se porodice novorođenčadi nalaze. Da li je to ispravno?

Odgovorit ćemo da to zavisi od načina na koji prihvataš novorođenče kada se rađa: sa zadovoljstvom ili sa mrzovoljom. Ukoliko ga prihvatiš sa pretpostavkom da će ti donijeti oskudicu u nafaci, tako će i biti. Nekada se dijete rodi praćeno roditeljskom zahvalom na dobročinstvu i zadovoljstvom Allahovom odredbom, pa njegova nafaka bude obilna. Ponekad otac osjeti tjeskobu zbog novorođenčeta, kao kada nakon četiri ili pet djevojčica opet dobije žensko dijete.

Uzvišeni Allah želi da od ljudi otkloni tu tjeskobu pa učini da u porodicu dođe veliko dobro putem tog novorođenog ženskog djeteta, da bi otac i oni oko njega spoznali da su

pogriješili u svome razmišljanju onda kada su primili Allahovu odredbu sa zlovoljom i nezadovoljstvom.

To muško ili žensko dijete će možda krenuti stazom dobra i bogobojaznosti, što je Uzvišeni Allah znao Svojim ezelskim znanjem, pa ga je učinio vjesnikom dobra od trenutka njegovog rođenja. Ono na kraju donese veliko dobro svojim roditeljima.

Nekada čovjek pretjeruje i griješi od samoga početka pa kaže prilikom rođenja svoga djeteta: "Ovo dijete će uraditi to i to, imat će sjajnu budućnost" govoreći o onome o čemu nema nikakvog znanja, tj. o Allahovoj odredbi u vezi sa svojim sinom. Uzvišeni Allah onda učini da mu to dijete bude nepokorno, neuspješno i da nikada ne donese nikakvog dobra.

Uzvišeni Allah se zaklinje da je nafaka svakog stvorenja obezbijeđena, pa kaže:! **A na nebu je opskrba vaša i ono što vam se obećava, i, tako Mi Gospodara neba i Zemlje, to je istina kao što je istina da govorite!** (Ez-Zarijat, 22, 23.)

Zakletva se obično upotrebljava onda kada treba potvrditi tvrdnju zbog koje se neko zaklinje. Zakletva se ne koristi bez razloga. Nije logično da, kada neko govori, na početku kaže: "Tako mi Uzvišenog Allaha, vidio sam jučer tog čovjeka." U takvim slučajevima se u načelu neće zaklinjati Allahom. Čak neće ni izgovoriti tu rečenicu sve dok ga neko ne upita: "Da li si jučer vidio tog čovjeka?" Kada čovjek odgovori: "Da, vidio sam ga", sugovornik će mu, primjera radi, kazati da je taj čovjek otputovao u inostranstvo. Tek tada će se čovjek

zakleti- da bi potvrdio svoju izjavu pred onim ko pokušava da izlaže sumnju ili ospori ono što on govori.

Kada se Uzvišeni Allah zaklinje za nešto, to znači da to On potvrđuje. Nekada se Uzvišeni kune u formi negacije, kao: **I (ne) kunem se časom kad se zvijezde gube, a to je, da znate, zakletva velika!** (El-Vakia, 75- 76.)[2]

Dakle, nakon zakletve je došao i njen komentar: "a to je, da znate, zakletva velika!" Uzvišeni Allah se ne kune tom velikom zakletvom. Zašto? Jer je zakletva dokaz da se, nasuprot tvrdnje za koju se neko zaklinje, nalazi neko ko tu tvrdnu negira i odbacuje. Stvari za koje se Uzvišeni zaklinje u navedenim ajetima su jasne i nije moguće da se negiraju i osporavaju.

Riječi **I (ne) kunem se časom kad se zvijezde gube, a to je, da znate, zakletva velika.** (El-Vakia, 75-76) podrazumijevaju i sljedeće značenje shodno jednom od mogućih tumačenja: "Da se Uzvišeni Allah želi nečim zakleti, zakleo bi se time, kao što je u riječima Uzvišenog: **(Ne) kunem se gradom ovim, a tebi će biti dopušteno sve u gradu ovom-i roditeljem i onim koga je rodio, Mi čovjeka stvaramo da se trudi.** (El-Beled, 1-4.)

I u ovim ajetima se Uzvišeni Allah ne kune, već donosi odgovor na zakletvu, tj. "da se zaklinjem, zakleo bih se time, ali je to jasna stvar."

---

[2] U navedenom kur'anskom ajetu upotrijebljena je negacijska jezička forma "La uksimu", što doslovno znači "Ne kunem se." Besim Korkut je odstupio od doslovnog značenje nego je prihvatio jedno od vjerodostojnih tumačenja ove forme. Autor je ovdje podrazumijevao doslovno značenje koje je u narednim redovima pojasnio (prim. prev.).

Ovdje nam se nameće jedno pitanje: Šta je općenito razlog zaklinjanja? To je sumnja i poricanje sagovornika onoga što čuje od drugoga. Protivnici Allahovog Poslanika, s.a.v.s., poricali su proživljenje, ali niko od njih nije bio u stanju da porekne smrt, jer je ona očevidna činjenica. Zbog toga je Uzvišeni Allah u Svome obraćanju jezički potvrđivao proživljenje, dok je govor o smrti ostavljao nepotvrđenim.

Ukratko ćemo ponoviti da je sve ono što ti je Uzvišeni darovao tvoja nafaka, jer se njome koristiš. Nafaka je i darežljivost, škrtost, hrabrost, snaga, a ne samo imetak. Ljudi smatraju da je nafaka samo ono što uvećava imetak, ali postoji nafaka prihoda i nafaka netrošenja. Nafaka prihoda sprječava brojne izdatke i troškove koji umanjuju imetak, dok je nafaka netrošenja ona koja uvećava imetak.

Pojasnili smo da Uzvišeni Allah nikome nije dao prednost u nafaki u odnosu na druge ljude. Svi smo mi oni koji imaju prednost i oni nad kojima drugi imaju prednost. Ključ nafake je upotpunjenje poslova, a posao koji usavršiš i upotpuniš će ti donijeti obilnu nafaku, jer poštuješ Allahov dar koji ti je On dao. Svaki posao koji nepotpuno radiš će ti prouzročiti gubitak nafake.

U narednom poglavlju ćemo govoriti o značenju riječi Uzvišenog: **Allah onoga koga On hoće opskrbljuje bez muke.** (Alu Imran, 37.)

ČETVRTO POGLAVLJE

"ALLAH ONOGA KOGA ON HOĆE OPSKRBLJUJE BEZ MUKE."

U Svojoj nedostižnoj knjizi, Kur'anu, Uzvišeni Allah ističe:... **Allah onoga koga On hoće opskrbljuje bez muke**. (Alu Imran, 37.)

Poruka ovog ajeta kazuje da je nafaka direktno povezana sa Božijom odredbom i snagom, i to mnogo više od svih drugih faktora i pretpostavki koji jesu neophodni da bi došlo do njene realizacije. Naime, Allah Svojom apsolutnom snagom i voljom upravlja čitavim kosmosom, i On je Taj koji je uspostavio pravila i principe po kojima on funkcioniše i u okviru kojih se ostvaruje i postizanje egzistencije za život.

Tako npr., ako bi On htio da se taj čitav sistem izmijeni, to bi se, bez imalo sumnje, odmah desilo, jer On Uzvišeni je Stvoritelj svega, pa i pravila po kojima svijet funkcioniše.

A stvorenje nikada ne može ograničiti volju svoga Stvoritelja.

U slučaju mudžiza Božijih poslanika, Uzvišeni Allah nam je demonstrirao Svoju apsolutnu moć i snagu, pa je u slučaju bacanja poslanika Ibrahima u vatru prekršio ustaljeni sistem da vatra prži. Ovim činom On je pokazao Svoju moć i vlast nad njom.

"O vatro",- rekosmo Mi- "postani hladna, i spas Ibrahimu!" (El- Enbija, 69.)

Lomača u koju je Ibrahim bio bačen bila je zastrašujuća, njeni organizatori su danima i sedmicama donosili drva kako bi bila što veća i na taj način predočili svima primjer šta će se desiti sa svakim onim koji izabere put napada i uvreda na njihova božanstva kao što je to učinio Ibrahim, a.s.

Kolika je to bila lomača potvrđuje i činjenica da je svaka ptica, koja bi je čak visoko u letu nadlijetala, bila spržena i padala bi u nju, a pripremili su bili i katapulte koji su bili ratno oružje toga vremena, kako bi im poslužili za ispaljivanja kamenja na poslanika Ibrahima dok bude u vatri.

Tada, na početku ljudske civilizacije, katapulti kao vrlo primitivna sredstva bili su korišteni u ratovima, da bi u savremenom dobu poslužili ljudima kao osnova za izum rakete.

S obzirom da je pripremljena vatra rezultirala ogromnim plamenom, za pretpostaviti je bilo da će izgorjeti čim padne u vatru, ali se to nije desilo.

Uzvišeni Bog ruši taj uzročno-posljedični slijed događaja Svojom naredbom:

"O, vatro", -rekosmo Mi- "postani hladna, i spas Ibrahimu!"

Tumačeći ovu pojavu sufije kažu da se nakon riječi "**postani hladna i spas**" svaka vatra na Zemlji ugasila, da bi se nakon nastavka ajeta "**Ibrahimu**" ponovo te vatre raspirile-osim one u koju je poslanik Ibrahim bio bačen.

Sličan slučaj nalazimo i kod Musaa, a.s., koji izvodi svoj narod iz Egipta, pa ga Allah Uzvišeni, rušeći ustaljeni red i stvarajući kopneni prolaz kroz more, spašava od progonitelja koji mu je bio za petama.

Upravo kroza sve mudžize Božijih poslanika potvrđuje se apsolutna Allahova moć i vlast nad svime što je u kosmosu.

Pristupimo li Kur'anu studiozno i istraživački, doći ćemo do zaključka da se naglašava misao o nemogućnosti zbivanja bilo čega bez Njegove apsolutne volje i moći, pa čak i u sferi vjere kod Božijih poslanika, koji su zaduženi prenijeti poruku Neba i koji su sačuvani od grijeha i griješenja.

U tom kontekstu čitamo sljedeće Allahove riječi:

Ako bismo vjeru vašu prihvatili nakon što nas je Allah spasio nje, na Allaha bismo laž iznijeli. Mi ne treba da je prihvaćamo, to neće Allah, Gospodar naš, jer Gospodar naš znanjem Svojim sve obuhvaća; u Allaha se uzdamo! Gospodaru naš, Ti presudi nama i narodu našem, po pravdi, Ti si sudija najpravedniji! (El-Araf, 89.)

Pa iako je, dakle, ovdje u pitanju vjera Božijih poslanika, koja nikada ne može doći u pitanje niti se s njihovim karakterima može spojiti skretanje sa Pravoga Puta ili nevjerovanje, ali se zbog ozbiljnosti zadatka kome su predani, ipak, i u ovom slučaju ističe Allahova apsolutna volja i moć.

Primjerom to najbolje svjedoči Šuajb, a.s., koji, nakon insistiranja njegovih sunarodnjaka da se vrati starom vjerovanju ili ga, u protivnom, očekuje progon, ne kaže: Nemoguće je da se vratim nakon što sam napućen u pravu vjeru i zadužen prenošenjem poruke ljudima, već je "mogući povratak" starom vjerovanju vezao isključivo uz Allahovu odluku i volju.

Dakle, on se nikada neće vratiti starom vjerovanju ukoliko to ne bude Uzvišeni Allah želio.

Upravo na ovaj način Kur'an nas uči ispravnoj orijentaciji prema našem Gospodaru, insistirajući da u svim poslovima, ovosvjetskim i onosvjetskim, prihvatimo Allahovu volju, predamo se njoj, pa ako On bude htio da se nešto dogodi, i dogodit će se, a ako ne, ništa od toga neće ni biti.

Proučimo riječi poslanika Ibrahima u sljedećem kur'anskom ajetu:

I narod njegov se s njime raspravljao. "Zar da se sa mnom raspravljate o Allahu, a On je mene uputio?" - reče on. "Ja se ne bojim onih koje vi Njemu ravnim smatrate, biće samo ono što Gospodar moj bude htio. Gospodar moj znanjem Svojim obuhvata sve. Zašto se ne urazumite? (El-En'am, 80.)

Ibrahim, a.s., je odlično znao da idoli kojima se klanja njegov narod ne mogu nikome štetu ili korist donijeti, a niti posjeduju snagu koje se neko treba pribojavati, ali je, predajući se apsolutnoj Allahovoj volji, ustvrdio: "**biće samo ono što Gospodar moj bude htio**", čime je označio mogućnost svega ako to Allahu bude milo i drago.

Orijentalisti smatraju da je upravo kur'anski ajet "**Allah onoga koga on hoće opskrbljuje bez muke**" rezultirao dekadencom kod muslimana, jer je svojom porukom zanemario važnost truda i rada. Oni tvrde da je ovaj ajet kod muslimana pruzrokovao slijepo oslanjanje na Boga, bez prethodno poduzete akcije, te u njihov svijet uselio nemar i lijenost učinivši ih parazitima koji sjede u svojim kućama i čekaju Božiju odluku u pogledu onoga što im je dosudio u nafaki.

Izvornom islamskom učenju u potpunosti je strana ovakva filozofija života, jer upravo njegov Poslanik naučava: "*Onome ko zanoći iscrpljen od svoga rada bit će oprošteno*", a jedan od pravednih halifa i odlični poznavalac učenja islama, hazreti Omer, Bog bio njime zadovoljan, poručuje zajednici muslimana sljedeće: "Neka niko od vas ne posustane u traženju opskrbe oslanjajući se na riječi: Bože, opskrbi me, jer Nebo ne sipa ni zlato a ni srebro!"

Uprkos ovako jasnom islamskom učenju, orijentalisti, iz svoje prevelike zlobe i mržnje prema islamu, promoviraju ovo pogrešno razumijevanje koje vjeru drži odgovornom za nazadak muslimana.

Ispravno shvatanje ovoga ajeta, međutim, samo pomaže ljudima da lakše prihvate poraz i gubitak koji im se dese na putu stjecanja nafake budući da samo na taj način mogu ostati dostojanstveni i imati motivaciju za dalji život, jer znaju i vjeruju da je Allah s njima i da je On Taj koji opskrbljuje.

Ova filozofija života suprotna je, u potpunosti, onoj materijalističkoj viziji svijeta i života.

Uzvišeni Allah želi da svaki čovjek vjeruje da postoji Allah Koji nije ovisan ni o kome, i Koji će iz obilja Svoga darovati i onda kada svi razumom potrebni preduvjeti ne budu ostvareni da se dođe do egzistencije.

Kako onda drukčije razumjeti položaj i egzistenciju koju, ipak, ima onaj ko je od dolaska na ovaj svijet nemoćan, slab i nepokretan? Uprkos takvom stanju, koje ni po čemu ne obećava dolazak nafake, Uzvišeni želi da ga obeseli pa mu kaže: "**Allah onoga koga On hoće opskrbljuje bez muke.**"

Allah je naredio zdravome i sposobnome da se trudi, zarađuje i privređuje, pa mu je, s obzirom na obilje stečenog imetka, naredio da tebi, nemoćnome, izdvoji zekat i sadaku. Dakle, Allah je ovoga sposobnoga učinio da bude u službi i pomoći onome nemoćnome i slabome.

ALLAH, DŽ.Š., NEĆE TE NIKADA OSTAVITI

Šta ako te pogodi neka nesreća koja rezultira gubitkom svega onoga što posjeduješ pa ostaneš bez igdje ičega?

Allah iz Svoje svekolike milosti opet ti daje utjehu i nadu savjetujući te da se ne uznemiruješ:

"**Allah onoga koga On hoće opskrbljuje bez muke**." I onda, susrećeš ljude koji ti žele pomoći, ovaj ti nešto pokloni, drugi je spreman da ti pozajmi, kako bi ponovo povratio ono što si posjedovao. Šta mogu uraditi narodi čiji svi poljoprivredni zasadi budu pogođeni iznenadnim velikim poplavama koje unište ukupan planirani godišnji prinos?

Također, šta mogu uraditi ako njihovi usjevi budu pogođeni velikom sušom koja, opet, rezultira gubitkom godišnje sjetve?

Ovi ljudi ne mogu ništa drugo učiniti do sjetiti se da imaju svoga milostivoga Gospodara, Koji onoga koga On hoće opskrbljuje bez muke, pa ubrzo nakon doživljene katastrofe pođe pristizati pomoć iz drugih zemalja bez ikakve nadoknade i računa.

Zemlja pogođena katastrofom biva iznenađena, nema rezerve hrane, humanitarnu katastrofu nije očekivala, ali se, ipak, desi čudo i nađe se izlaz, jer druge zemlje velikodušno priteču u pomoć.

Eto, ovo je jedan segment značenja kur'anske poruke: "**Allah onoga koga On hoće opskrbljuje bez muke**", a koji

potvrđuje sveukupnu Njegovu milost i poruku ljudima da ne očajavaju i ne gube nadu. Njegovi robovi ne trebaju nikada klonuti i predati se duhom; oni se trebaju samo prisjetiti Allahove moći koja određuje i odlučuje o svačijoj opskrbi.

Upravo je jedno ovakvo razmišljanje to koje vjernika čini drukčijim od nevjernika, jer nevjernik nema te nade koja će mu pomoći da prebrodi nesreću, pa će nakon nje poludjeti ili izvršiti samoubistvo. On nema vjere u Boga, i on priznaje samo materijalne, razumom dokučive pretpostavke za osiguravanje životne egzistencije.

Ovu činjenicu potvrđuje i veliki procenat samoubistava i umno poremećenih osoba u zemljama koje su izrazito napredovale u razvoju, ali je njihova orijentacija izrazito nevjernička, dok je procenat tih devijacija u zemljama koje baštine duhovnost zanemarljiv.

Vjerniku, i kada ga pritisnu teške životne okolnosti, ostaje utjeha u dovi svome Gospodaru, Koji ga poziva da Mu se obrati, jer On je uvijek blizu i odaziva se molbi molitelja. Gospodar je to Koji sve čuje, vidi, zna, i Koji, kada zapadneš u bezizlaznu situaciju, daje ti rješenje i otklanja brigu od tebe.

Zato, poslušaj poruku Uzvišenog Allaha:

Onaj koji se nevoljniku, kad mu se obrati, odaziva, i koji zlo otklanja i koji vas na Zemlji namjesnicima postavlja... (En-Neml, 62.)

On, Uzvišeni Sebi je propisao odazivanje molbi onih koji zapadnu u bezizlaznu stuaciju. On te neće ostaviti u očajanju, pa i kada izgubiš način da riješiš svoju dilemu, darovat će ti od Sebe mnoštvo drugih načina i prilika.

NAFAKU I RAD NE DOVODITI U ISKLJUČIVU VEZU

Nastavljamo sa odgovorima na namjerna, pogrešna tumačenja ključnoga kur'anskog ajeta za ovu temu, a koja izvode tendeciozan zaključak: Zašto uopće raditi kada nafaka dolazi od Boga bez muke? Želimo im odgovoriti da uopće nisu u pravom svjetlu shvatili odnos rada i nafake, jer poruka je da trud nikada ne treba eliminirati te da on može, ali i ne mora rezultirati uspjehom. Tako npr., mi nekada uložimo trud ali nafaka nam izmakne, a u nekom drugom slučaju, bez uloženog truda nafaka dođe.

Zato s razlogom pitamo Zapadnjake: Ako je nafaka u isključivoj vezi sa radom, šta su to poduzele zemlje bogate nalazištima nafte pa su preko noći postale vodeće u svjetskoj ekonomiji? Te zemlje čak nisu istraživale prirodna nalazišta unutar zemlje, već su strane kompanije to uradile, pa otvorile na taj način put tim zemljama da za vrlo kratko vrijeme u svojim rukama imaju najveći kapital na svijetu.

Pogledajte, također, primjer posljednjeg rata u Zaljevu[3], koji je zaustavio normalne tokove svjetske ekonomije zbog obustave isporuke naftnih derivata iz tog dijela svijeta, pa su i brojne kompanije, dionice i valute naprasno pali. Šta bi se sve desilo da je rat potrajao duže, i zar Svijet ne bi bio suočen sa nevjerovatnim razmjerama ekonomske krize na svim poljima?

Zar i ovo nije dokaz da je nafaka kod Allaha i da On isključivo o njoj odlučuje?

Ako bismo govorili o iskorištenosti prirodnih potencijala u svijetu, opet bismo došli do zaključka da je nafaka Allahova, jer pogledajte zemlje u čijim dubinama se kriju brojna rudna, naftna i druga nalazišta, ali niko se nije pokrenuo da ih otvori! Ili, pogledajte milione dunuma vrlo kvalitetne zemlje diljem afričkoga kontinenta koju niko nije učinio obradivom! Zar to ne predstavlja ogromni potencijal i bogatstvo, a od čega niko koristi nema?

Upravo želimo da istaknemo činjenicu da je nafaka u isključivoj vezi sa Allahovom voljom, a ne samo sa našim trudom i zalaganjem. Ti možeš poduzeti sve pretpostavke da dođeš do kapitala, ali ako to Allah ne bude htio, to se neće desiti.

Njegovo je što je na nebesima i što je na Zemlji i što je između njih i što je pod zemljom! (Ta ha,6.)

Proučimo li studiozno ovaj kur'anski ajet, doći ćemo do zaključka da on predstavlja mudžizu, jer u vremenu kada

---

[3] Autor aludira na iračku agresiju prema Kuvajtu koja se desila 2. augusta 1990. godine (prim. prev.).

je objavljen niko nije pretpostavio da Zemlja u sebi krije neprocjenljivo blago, koje će, zahvaljujući naučnom progresu, biti otkriveno, pa će narodi graditi svoju egzistenciju na onome što se nalazi u utrobi Zemlje više nego na onome što je iznad njene površine.

Tačno je da na površini Zemlje uzgajamo poljoprivredne proizvode koji su nam značajni za ishranu, ali ono što je pod zemljom, počevši od nafte, ruda, zlata, dijamanata i mnogih drugih stvari, mnogo je veće i značajnije.

A sada, zapitajmo se, kakav je to trud čovjek uložio da ovi potencijali budu u utrobi Zemlje?

Naravno, ništa nije poduzeo, jer je Uzvišeni Allah to stvorio i odredio mjesto gdje će se naći i biti eksploatirani.

Kao što smo utvrdili Allahovu apsolutnu moć u pogledu stjecanja nafake, želimo istaći i Njegovu vlast u pogledu postupaka i radnji koje mi poduzimamo s ciljem stjecanja opskrbe.

Tako npr., nekada mi poduzmemo sve postupke i radnje koje bi trebale rezultirati povoljnom opskrbom po nas, ali se desi savim drukčije od toga, dok u nekom drugom slučaju bez tvog ikakvog nadanja i poduzetih aktivnosti se desi drukčije, pa dođe nafaka koju nikako nisi očekivao.

Zašto je to tako? Upravo zbog toga da bi čovjek došao do spoznaje da je Uzvišeni Allah Onaj kod koga su ključevi nafake, a ne povoljni uvjeti i pretpostavke na dunjaluku.

Uzvišeni Allah je, naravno, utvrdio čovjeku shvatljiva pravila i principe po kojima se odvija tok ljudske misije na zemlji, a koji su limitirajući za ostvarenje opskrbe, međutim, i izvan toga kruga postoji područje za koje nema drugoga objašnjenja osim onoga da je nafaka od Njega.

U okviru ljudske misije na zemlji su i oni sposobni za rad i privređivanje, ali i oni nemoćni i slabi, pa je Uzvišeni odredio da ovi prvi zbog svojih mogućnosti ne ostavaruju nafaku samo za sebe i svoju porodicu, već i za ove druge, koji imaju pravo u imetku imućnih.

NAFAKA I ZADOVOLJSTVO ONIM ŠTO JE ODREDBA

Prije nego nastavimo dalje kazivanje u vezi sa našom temom, želimo potcrtati činjenicu da Uzvišeni Allah od nas traži da budemo zadovoljni Njegovom presudom u svemu. Zemlje koje danas posjeduju naftno bogatstvo i koje predstavljaju vrhunac materijalne moći u Svijetu najbolji su primjer onih ljudi koji su bili zadovoljni Božijom presudom, jer im je sudbina bila da se rode i žive u neplodnoj, bezvodnoj pustinji, ali su strpljivo podnosili sva iskušenja siromaštva i teškoća. Oni su zaista pokazali najveći stepen dostojanstva i

strpljenja u podnošenju okolnosti okrutnog života, pa su bili zadovoljni svakim dosuđenim zalogajem nafake, bilo kojim mjestim za stanovanje; neki od njih su napustili svoju zemlju u potrazi za komfornijim životom, ali je većina, ipak, ostala.

A onaj ko strpljivo podnese Božiju presudu u kušnji, On će mu dati dobro u blagostanju.

Da su gore spomenuti stanovnici kojim slučajem svi odreda, ne strpivši se, napustili svoje zemlje, veliko blago, koje će se kasnije otkriti, otišlo bi u ruke drugima, koji su, kao u slučaju otkrića Amerike, došli sa strane.

Međutim, Uzvišeni Allah je nagradio njihovu strpljivost i zadovoljstvo Njegovom odredbom.

Također, vrlo je važno znati da je nafaka po Božijoj pravdi ravnomjerno raspodijeljena na Zemlji. Tako npr., ukoliko bi Planetu rasjekao na komade kao što se rasijeca lubenica, došao bi do otkrića da svaki komad ima u sebi vrijednost koja je na neki drugi način prisutna u njenom drugom dijelu.

Naravno, treba istaći činjenicu da su stanovnici u dolinama rijeka bili još od početka ljudske historije u povoljnijem položaju, jer im plodovi poljoprivrede nisu nedostajali, dok su stanovnici u pretežito pustinjskim dijelovima svijeta živjeli u nepovoljnim životnim prilikama, sve dok nisu otkrivena bogatstva pod zemljom. Pa je, eto, i ovim primjerom demonstrirana Allahova pravda prema ljudima, te su ovi siromašni preko noći u svojim rukama imali, a imaju i danas

zbog značaja nafte, ogromni kapital, koji je mnogo veći od onoga što se može postići od bavljenja poljoprivredom.

Jasno je, dakle, da su prvobitna mjesta nafake na Zemlji bila doline rijeke, ali su to kasnije postale planine i pustinje, a na što je Uzvišeni u Svojoj Knjizi ukazao:

Njegovo je što je na nebesima i što je na Zemlji i što je između njih i što je pod zemljom! (Ta ha, 6.)

Naučna otkrića su ne tako davno skinula zastor sa onoga na što je ovaj ajet upućivao, a On, Uzvišeni, kada želi otkriti nemarnim ljudima neku pojavu, to učini iznenada. Tako im, recimo, kroz eksploziju vulkana otkriva brojne dragocjenosti koje s njim dolaze na površinu zemlje, ali ih u isto vrijeme ta pojava motivira na razvoj, rad i općenito izgradnju civilizacije.

Zemljotres, međutim, nas motivira na razmišljanje o Allahovoj moći i snazi da u jednome trenutku uništi kompletan civilizacijski razvoj na Zemlji, ali i same aktere tog razvoja, ljude.

Svi ljudi, bez ikakve razlike, obavezni su truditi se na planu osiguravanja nafake, jer je kosmos svima u potpunosti jednako dostupan.

Svako ko je u prilici da radi i da se bori za nafaku- neka to i čini, ali, jedno treba imati na umu: Nikada neće dostići ništa drugo osim onoga što mu je Bog propisao da bude njegovo.

I to je činjenica koja se manifestuje u svim prilikama, pa tako i kad je hrana u pitanju, jer nećeš nikada pojesti ono što nije tvoja nafaka; vratit ćeš, recimo, ispruženu ruku,

od neke vrste hrane, zbog osjećaja prezasićenosti, ili nečeg drugog što će te spriječiti da je uneseš u svoju utrobu. Nekada će to biti vijest koja ti neće dozvoliti da pripremljenu hranu pojedeš, ili ćeš morati na sastanak koji si bio smetnuo s uma.

Sve ovo se dešava a da ti pri tome ne osjećaš i ne uočavaš ovaj fenomen.

Tvoja je nafaka u pogledu svega određena i ograničena; u pogledu zraka koji udišeš, a kojeg, kada nestane, prestane i tvoj život, vode koju piješ, i koju unosiš do onoga trenutka kada je nestane u izvorima na zemlji.

Ti svoju nafaku imaš u svakome mjestu u koje se zaputiš, pa ako ona provrije tamo, ostaneš, a ako ne, odustaneš i vratiš se.

Mi moramo jasno razlučiti između radnji i postupaka koje čovjek poduzima s ciljem stjecanja i same nafake kao realne činjenice.

Mi smo dužni poduzeti sve radnje koje vode ka dobiti, ali je sama dobit nešto sasvim drugo i izvan je našeg domašaja.

Pa, iako se ljudi čude ovome objašnjenju, ova pojava je realno, svakodnevno prisutna u njihovim životima.

Zar se ne dešava da čovjek otputuje u neku zemlju u potrazi za nafakom i poslom pa ne ostvari ni jedno ni drugo i vrati se nakon nekoliko sedmica bez ijedne pare u džepu?

Ovaj primjer potvrđuje da je čovjek poduzeo radnju i postupak s ciljem stjecanja nafake, a to je bilo putovanje, ali

nafaku kao realnu činjenicu, koja je isključivo u Allahovim rukama, ipak nije mogao postići bez Njegove dozvole i blagoslova.

Zar ti se, isto tako, nije desilo da kreneš u potragu za imetkom, ali ne uspiješ ništa ostvariti?

Pa zar ti se ne dešava da planiraš neki posao koji prema svim proračunima donosi sigurnu dobit, radiš na njemu nekoliko mjeseci, ali, na kraju, on bude povod tvog poslovnoga kraha i neuspjeha?

U životu svakoga od nas svakodnevno se dogodi na desetine sličnih situacija, zatim čujemo da je neki čovjek izgubio sav imetak, drugi pak, ostvario veliku dobit, neki drugi da je ostvario ogromni prinos od sjetve, dok su drugome suša ili velike kiše uništile svu žetvu.

Stotine je sličnih događaja u našim životima koji potvrđuju činjenicu da prethodno poduzete radnje i aktivnosti na planu stjecanja nafake nisu isto što i sama nafaka.

Uzvišeni Allah je odredio da cjelokupni kosmos funkcioniše po principu uzročno-posljedičnih veza, a u okviru čega je nas obavezao na poduzimanje svih postupaka i radnji koje bi vodile stjecanju nafake, ali je, međutim, istakao razliku između toga i konačne dobiti.

Stvoritelj je neke pojave u vezi sa stjecanjem nafake učinio u potpunosti odvojenim od volje, sposobnosti i mogućnosti čovjeka. Čovjek jednostavno nije u prilici proniknuti u tajnu načina dolaska nafake, jer to je sve precizni plan Svemoćnog, Sveznajućeg i Mudrog.

DA LI GRAMZIVOST POVEĆAVA NAFAKU

Objašnjenje zašto je Uzvišeni Allah učinio da nafaka bude isključivo u Njegovim rukama i da prethodno poduzete radnje i postupci ne budu u isključivoj vezi sa njom možda leži u tome da je upravo ona glavni razlog odstupanja ljudi od Pravoga Puta i griješenja.

Pa tako npr., čovjek, strahujući da ne bude otpušten s posla ili da mu ne bude isplaćena plaća, čini radnje koje mu nalaže njegov poslodavac, a koje su u nesuglasju sa šerijatom, ali u nadi da će tako sačuvati svoju nafaku.

Drugi, pak, nastojeći osigurati veliki imetak, pribjegava zabranjenim radnjama i postupcima.

Evo šta o tome Uzvišeni Allah kaže:

Ljudima se čini da je lijepo samo ono za čim žude: žene, sinovi, gomile zlata i srebra, divni konji, stoka i usjevi... (Alu Imran, 14.)

Božiji Poslanik u jednoj predaji kaže: "*Kada bi čovjek imao i dvije doline zlata, poželio bi i onu treću.*"

Prema tome, u naravi čovjeka je ljubav prema imetku, i on misli da je u stanju premašiti ono što posjeduje i umnožiti to.

Allah, dž.š., pak, želi našu potpunu sigurnost i ubijeđenost u činjenicu da, šta god poduzimali na planu stjecanja imetka, griješili ili ne griješili na tome putu, prodali svoju čast ili, pak,

sačuvali svoje ljudsko dostojanstvo, nećemo ostvariti ništa više od onoga što nam je On propisao.

. Nećemo zaraditi, pojesti, popiti, obući, pa čak ni uzdahnuti više od onoga što nam je dosuđeno.

Bog ovom porukom želi ljude opomenuti da griješenje ne koristi u pogledu postizanja nafake.

Ako bismo željeli rezimirati poruku ovog poglavlja knjige, ona bi se sastojala u sljedećem: Allah je pravedno rasprostro Svoju nafaku po čitavoj zemlji i ističe da, i kad uopće nema logičko-razumskih pretpostavki za nju, On je Taj koji daruje, a to sve s ciljem opstanka nade u nama onda kada nas pogodi neka nesreća, glad ili nešto slično.

Uzvišeni Allah želi potcrtati da je nafaka isključivo kod Njega: ne može je povećati ili smanjiti bilo koja pojava koju ljudi u svojim rezonima drže ključnom u pogledu nafake.

Ova činjenica će biti glavni argument protiv ljudi na Sudnjem danu pa im neće biti od koristi pravdanje da su pribjegavali griješenju i nedozvoljenim (haram) sredstvima stjecanja nafake zbog straha od siromaštva ili gladi.

Ali, ako je nafaka odredba, gdje je mjesto haram nafake u okviru toga i koji su putevi njenog ostvarivanja?

Da li je griješenje nafaka? Ako je Džennet nafaka, da li je i Džehenem to isto?

Ovo će biti, ako Bog da, teme našeg sljedećeg poglavlja.

PETO POGLAVLJE

HARAM NAFAKA

Već smo se u nekoliko navrata dotakli pitanja haram nafake, ali ćemo sada detaljno o tome govoriti, a posebno razmotriti pitanje gdje je mjesto haram nafake, ako smo prethodno utvrdili da nafaku isključivo određuje Bog.

Da li se i na haram način stečena nafaka onda ubraja u Odredbu, te ako ju je Bog propisao, otkud na Ahiretu pozivanje čovjeka na odgovornost za nju?

Ovo pitanje zahtijeva sveobuhvatnu analizu kako bismo bili u potpunosti upoznati sa svim detaljima, a počet ćemo sa pitanjem odakle potiče haram nafaka ili, još preciznije, koji je to motiv koji čovjeka navodi da pruži ruku za haramom.

Motiv je, kao što smo već istakli, strah od siromaštva. Upravo o ovom fenomenu govori Uzvišeni Allah upozoravajući muslimane da ne dozvole mnogobošcima pristup Časnome

Hramu u Meki, bez obzira što bi to rezultiralo izuzetnom ekonomskom dobiti za njih.

O, vjernici, mnogobošci su sâmâ pogan, i neka više ne dolaze na hadždž Časnom Hramu poslije ovogodišnjeg hadždža! A ako se bojite oskudice, pa Allah će vas, ako hoće, iz obilja Svoga imućnim učiniti. Allah zaista sve zna i mudar je. (Et- Tevba, 28.)

Bog, kao najbolji poznavalac ljudske prirode i njen stvoritelj, uči nas da čovjek osjeća strah od siromaštva kada se životne okolnosti u pogledu nafake poremete.

On je naredio muslimanima da ne dozvole mnogobošcima posjetu Kabi u okviru mjeseci hadža, kao što su to činili svake godine do tada, iako bi im to donijelo ogromnu korist i dobit.

Naime, mnogobošci su za vrijeme mjeseci hadža u Meki trgovali, kupovali i trošili ogromne svote novca, što je imalo značajnu ulogu za ukupnu ekonomiju grada tokom čitave godine.

Pa, ako bi se zabranio ulazak mušricima u Meku, presjekao bi se put stjecanja dobiti za grad.

Ali, On, Uzvišeni, ulijeva smirenost u srca stanovnika Meke i daje garanciju da će im iz Svoje neizmjerne dobrote dati nafaku, bez obzira što životne okolnosti budu donijele.

Međutim, da li je u srcu svakog čovjeka toliki stupanj smirenosti kada vidi da se putevi nafake zatvaraju? Da li se čovjek osjeća sigurnim?

Samo oni koji vjeruju i čija se srca smiruju pred Allahom to osjećaju, dok oni čija se srca kolebaju usljed duhovne slabosti žele neki materijalni oslonac.

BRIGA ZA NAFAKOM SLABI VJEROVANJE

A ljudi čija se srca kolebaju usljed duhovne slabosti kažu: Možda će i nas Bog napustiti kao što je učinio i sa sinovima Israilovim, nakon što im je slao sa neba mânu i prepelice.

Ove blagodati su im kao dar Neba bile dostupne svakodnevno i u izobilju, a riječ je o mâni, vrsti slatkih, sitnih plodova koji rastu na granama drveća i koji se skupljaju na plahte i čaršafe nakon što se grane zatresu. Ova vrsta slatkih plodova i danas egzistira u Iraku.

Prepelice su, također, po Božijoj odredbi, svakog dana slijetale Israelćanima i oni su uživali u njihovome mesu.

Međutim, oni nisu bili spokojni ni sa ovim obiljem, pa su zbog straha od neimaštine tražili od Boga da im daruje i zemaljske plodove hrane, kako bi njiihova, inače duhovno nesigurna i nestabilna srca, bila sigurna u pogledu materijalnih dobara.

Evo šta im Allah kaže na tu reakciju:

...Zar želite da ono što je bolje zamijenite za ono što je gore?... (El-Bekara, 61.)

Strah od neimaštine proizvodi kod ljudi osjećaj da su povoljne materijalne pretpostavke života odlučujuće u pogledu nafake. Oni žive u iluzijama da je nafaka u rukama ljudi i da su je oni u stanju povećati!

Ali, Poslanik, a.s., kaže: *Ne postoji način da se lukavstvom dođe do nafake i ne postoji nikakv zagovor da se čovjek sačuva od smrti!*

Poruka hadisa ukazuje na to da, kakvo god čovjek lukavstvo, znanje i obmanu upotrijebio, neće ostvariti ništa više od onoga što je njegova *nafaka.*

Također, koliko god neko činio zagovor za nekog čovjeka da mu se život produži, to se neće ni za jedan dan dogoditi.

Stalna briga za osiguravanjem materijalnih stvari rezultira da ljudi smetnu s uma brojne stvari, a prva od njih je vjera. Veliki broj ljudi odbacuje postojanje Budućeg svijeta i uopće mogućnost da se takvo što dogodi, čvrsto ubijeđeni u to da su sudbina i nafaka samo u njihovim rukama.

A promotrimo li njihov život, doći ćemo do zaključka da su nemoćni uraditi i one najjednostavnije stvari, svejedno radilo se o korisnim ili štetnim za njih, pa su zato u tom kontekstu od posebnog značaja riječi Kur'ana u kojima Poslanik odbacuje mogućnost da nešto uradi mimo Allaha:

Reci: "Ja ne mogu ni samom sebi neku korist pribaviti, ni od sebe kakvu štetu otkloniti; biva onako kako Allah hoće. A da znam pronicati u tajne, stekao bih mnoga dobra, a zlo bi bilo daleko od mene; ja samo donosim opomene i radosne vijesti ljudima koji vjeruju." (El-Araf, 188.)

Suštinsko pitanje u okviru ove teme je pitanje vjerovanja, jer ako prihvatiš da je sve pa i nafaka u Allahovim rukama, tvoja imovina u cjelini će biti halal.

Međutim, ako budeš vjerovao da si ti isključivi faktor u postizanju nafake, onda ti šejtan otvara put u haram način stjecanja imovine.

Moramo biti svjesni činjenice da je život na ovome svijetu mjesto kušnje, provjere i ispita.

Pa, ako je život na njemu u cijelosti kušnja, onda je čovjek i u pogledu nafake na ispitu.

Eto, otuda se pojavi šejtan koji te pokušava zavesti nagovarajući te, recimo, na ovaj način: ovo ti je projekat života; ako ga prihvatiš bit ćeš miran ostatak života, ti i tvoja djeca. Ovo će osigurati budućnost tebi i tvojoj djeci, udaljit će te i sačuvati od siromaštva.

Sve su ovo šejtanske spletke i intrige kojima te pokušava zavesti, ali je istina da je samo spas u pokornosti Allahu i da nema bereketa osim u halal nafaki.

Nažalost, slabost vjere i nedostatak povjerenja i potpunog pouzdanja u Allaha navedu čovjeka u haram.

ZARADA NIJE NAFAKA

Postoji očita razlika između pojmova zarade i nafake, pa tako novac koji se stekne pod utjecajem straha od siromaštva, i to na haram, nedozvoljen način, ne može se smatrati nafakom, već samo zaradom (dobiti.)

Taj novac si ti zaradio, ali se nećeš okoristiti njime. Kako?

Čovjek bude u prilici da zaradi toliko novca da on premašuje njegove životne potrebe, ali se desi da ga potroši u nešto od čega nema nikakve osobne koristi.

Npr., njegovo loše društvo učini mu zanimljivim kocku i igre na sreću pa ga tamo u cijelosti potroši.

Ili ga, pak, pod utjecajem prijatelja, zajedno sa svojom djecom potroši u konzumiranje opojnih droga, a što mu donese samo očitu štetu.

Možda Bog učini da taj, na nedozvoljen način stečen novac bude potrošen na liječenje neizlječive bolesti, pa čitav svijet obide u traženju lijeka, ali na kraju ne uspije.

Putevi propadanja haramom stečene imovine su brojni, i Allah učini da se otvore svakome ko je pribjegao njenom sakupljanju na takav način.

Onda je zaključak sasvim jasan: Nema mjesta za tvrdnju da je Bog propisao nekome haram nafaku te da on nema odgovornosti za nju na onome svijetu.

Onaj koji stječe novac na haram način u suštini ostvaruje samo dobit (zaradu), a ne nafaku; ta će dobit propasti i neće se uspjeti okoristiti njome.

Također, onaj ko vjeruje da nafaka nije isključivo u Božijim rukama, čini grijeh, jer živi u iluziji da sebi korist pribavlja.

Ako, pak, čovjek stekne nešto na nedozvoljen način pa poslije, iz potpune svijesti o Bogu, ostavi taj stečeni haram, On će cijeneći njegovu pokornost, nadomjestiti odbačeni haram halal imovinom u istom ili sličnom omjeru.

Pravilo je da će onome ko napusti haram iz ljubavi prema Bogu to halalom biti nadoknađeno.

Uzvišeni Stvoritelj želi nam ukazati da haram imetak ne uvećava tvoju nafaku, već samo tvoje grijehe. Istina je da se

uvećava tvoja zarada, ali to nije isto što i tvoja nafaka, koja je tebi dosuđena i ne može je niko promijeniti. A ono što si zaradio na neki način će otpasti i nećeš imati od toga nikakve koristi.

Čovjek koji svoju imovinu uvećava haramom mora biti svjestan da je stavljen na životnu kušnju da preko nafake propadne na ispitu. Nafaka je bila pred njim, dostupna mu na halal način, ali mu je šejtan otvorio put harama požurujući ga da je dohvati na haram način, zbog straha hoće li je imati sutra ili u budućnosti.

On je mislio da time sebi osigurava miran život, ali- daleko je to od istine!

U EZELU JE VEĆ ZNAO PA IM PRESUDIO

Za potpuno razumijevanje ove činjenice poslušaj dobro sljedeću kur'ansku poruku:

Mi smo za Džehennem mnoge džine i ljude stvorili... (El- Araf, 179.)

Značenje kur'anskih riječi "stvoriti" (ذرأنا) ukazuje na to da je Uzvišeni Allah odredio neku skupinu džina i ljudi za stanovnike Vatre, pa oni na taj način svjedoče istinitost Njegove ezelske presude.

Ali, kako Uzvišeni Gospodar da im već u ezelu (predvječnosti) izreče takvu presudu?

Odgovor na postavljeno pitanje je da Allahovo znanje prethodi svemu, i On Svojim, ničim ograničenim znanjem obuhvata sve događaje, čak i prije samog stvaranja svih stvorenja pa sve do Sudnjeg dana.

On tako Svojim znanjem dostiže da će ta skupina biti u Vatri, a to je, opet, njihov slobodni, Bogom nepredodređeni izbor. On samo želi istaći ovim Svoje prediskonsko apsolutno znanje koje je u stanju i to dokučiti.

Obrati pažnju na kur'ansko poglavlje *Tebbet* :

Neka propadne Ebu Leheb, i propao je! Neće mu biti od koristi blago njegovo, a ni ono što je stekao, Ući će on sigurno u vatru rasplamsalu, I žena njegova koja spletkari; O vratu njenu biće uže od ličine usukane! (El- Leheb 1-5.)

Poruka poglavlja *Tebbet* je ta da je Uzvišeni Allah odredio Ebu Lehebu odlazak sa ovoga svijeta u ubjeđenju nevjernika i patnju na onome svijetu u Vatri.

Međutim, da li je Allah prisilio Ebu Leheba na takav izbor? Ne, to se nikada nije desilo, već je On iz Svoga ezelskoga apsolutnoga znanja saopćio sudbinu Ebu Leheba.

Da bismo vam ovaj fenomen približili, navest ćemo sljedeći primjer.

Ako bi univerzitetski profesor poimenično nabrojao imena svojih studenata koji će položiti na ispitu koji on drži pa se to uistinu desi, da li bi neko mogao ustvrditi da on poznaje svijet Nepoznatog (gajb)?

Ne, to niko ne bi tvrdio, već bi to protumačio kao rezultat profesorovog iskustva, dobre upućenosti u navike, mogućnosti,

zalaganje i sklonosti svojih studenata, jer on na temelju stalnog praćenja dobro zna ko je od njih bio neozbiljan prema nastavi tokom godine, a ko joj se sasvim ozbiljno posvetio.

Pa, onda ako je to situacija sa čovjekom koji se družio sa njima, šta tek možeš reći za Onoga koji ih je stvorio?

Ako je profesor mogao na temelju svog ljudskog znanja dokučiti "otkriće", šta reći za Uzvišenog Stvoritelja, čije znanje prethodi svemu?

ZAŠTO JE UOPĆE POTREBNO ŽIVOTNO PUTOVANJE

Neki zlobni ljudi će reći: Zašto uopće postoji život ako je sudbina predodređena i ako se ne može od nje pobjeći? Život postoji kao argument protiv čovjeka kako ne bi na Sudnjem danu rekao: Gospodaru moj, da si mi ostavio mogućnost izbora, učinio bih u potpunosti drukčije od onoga što sam radio. Naravno, ove njegove riječi su očita laž. Pravi odgovor na njegove tvrdnje je da mu je Uzvišeni Allah dao priliku, stavio ga na ispit, ali nije uspio položiti.

Ista situacija bi se dogodila na kraju akademske godine kada bi se, bez prethodno datih ispita, studentima objavili rezultati samo na temelju mišljenja profesora, pa bi svi oni rekli da su imali priliku za ispite, postigli bi najbolje rezultate.

Zato je univerzitet uspostavio sistem ispita koji će biti svjedok protiv svakog onoga ko dođe raspravljati, pa će mu

se predočiti sveska urađenog na ispitu, kao što će se svakom čovjeku na onome svijetu predočiti knjiga njegovih djela.

Ukoliko čovjek stječe haram- imovinu, time navlači na sebe Božiju srdžbu, a koliko god se uvećavala njegova imovina, u praktičnom pogledu će se smanjivati korist od nje, a Božiji blagoslov u njoj će nestajati.

Dočim, na drugoj strani, stjecanje imetka na halal, dozvoljenoj osnovi, koliko god bilo malo i skromno, rezultirat će osjećajem smirenosti i zadovoljstva u duši, praktična korist od nje će biti evidentna, blagoslov će se stalno uvećavati, a život vlasnika će biti prožet punim zadovoljstvom i srećom.

Štaviše, sam vlasnik imetka, kao i svi koji ga poznaju, bit će iznenađeni pozitivnim efektima stjecanja halal imovine i čuditi se kako je moguće da tako mala količina zarade bude dovoljna za funkcionisanje ukupnog života svih članova njegove porodice.

Njegova djeca su odlični učenici, njima nisu potrebni dopunski, dodatni, časovi, koji su preplavili egipatske porodice u posljednje vrijeme[4].

Djeca u toj porodici se vole, složna su, omiljena, a to sve je rezultat halala od koga žive, dok haram ne donosi ništa drugo osim briga, Božije srdžbe i ljutnje, a na kraju, u tome imetku nema ni blagoslova ni dobra.

---

[4] Riječ je o pojavi koja je u posljednjih nekoliko godina uzela maha u egipatskom društvu, a koja je rezultat nedostataka u procesu obrazovanja na svim nivoima, pa je učenička i studentska populacija, u potrazi za odličnim uspjehom i rezultatima, primorana uzeti dodatne časove koje drže kvalitetniji profesori. (Prim. prev.)

Poznato je da na ovome svijetu i vjernik i nevjernik uživaju Božije blagodati, i to je izraz Božije apsolutne vlasti nad svim na Zemlji.

Obilje darova na planeti Zemlji podijeljeno je i jednima i drugima; čak ćeš vidjeti slučajeve u kojima nevjernik posjeduje više tih dobara od vjernika. To je zato što su njegovi darovi ograničeni samo za ovaj svijet, a ne za Ahiret. Njegova dobit na onome svijetu bit će samo Vatra, utječemo se Gospodaru našem da nas zaštiti od nje!

Kur'anska poruka u tom kontekstu je sljedeća:

Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove - Mi ćemo dati plodove truda njihova i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i biće uzaludno sve što su učinili. (Hud, 15-16.)

Reci: "Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?" Reci: "Ona su za vjernike na ovom svijetu, na onom svijetu su samo za njih..." (El-Araf, 32.)

DAROVI IZ OBILJA APSOLUTNE VLASTI I BLAGODATI TEVHIDA

Na ovome svijetu svako s obzirom na mogućnosti, uživa onoliko koliko želi u blagodati vode, pa tako neko ljeti, u

vrijeme velike žege, konzumira hladnu vodu i pije sokove od voća koje voli. Ovo je direktni dar Božijeg apsolutnog gospodstva, ali na onome svijetu jedino će vjernik piti od pića ono što mu je volja, dok će nevjernik za trenutak biti u lažnoj nadi kada bude u iščekivanju pića. Ta nada će, međutim, brzo splasnuti kada će mu se umjesto pitke vode darovati uzavrela, ključala voda, koja će spržiti njegovo lice prije nego stigne u stomak.

Također, na dunjaluku će vjernik i nevjernik, shodno svojim mogućnostima i stilu, nastojati priuštiti adekvatnu odjeću, ali će na Ahiretu samo vjernici imati raskošnu svilenu, brokatnu, ukrašenu odjeću i sve drugo što požele.

Odjeća nevjernika bit će od vatre, nikada se neće odvajati od tijela i njihovo tijelo će stalno biti "peglano" njome.

U tom kontekstu poslušaj kur'ansku poruku:

...onima koji ne budu vjerovali biće odijela od vatre skrojena, a ključala voda biće na glave njihove ljevana (El-Hadž, 19.)

Isto tako, na dunjaluku i vjernici i nevjernici, shodno svojim željama i mogućnostima, određuju vrstu i kvalitet kreveta u kome će spavati; neko spava u svili, drugi u nekim prefinjenim vrstama platna, ali na Ahiretu, ovi prvi će imati kakve požele krevete, dok će ovi drugi imati i krevete i prekrivače od vatre užarene.

Važno je, također, da obratimo pažnju na činjenicu da je Allah Svoju nafaku ravnopravno raspodijelio različitim

kategorijama društva te je tako i odredio kad će doći trenutak u kome će jedna kategorija imati svoje "zlatno vrijeme" u pogledu nafake.

Tako npr., ne tako davno, skupina ljudi sa visokom školskom spremom imala je najveći nacionalni dohodak u društvu, da bi se općenito u državi formirala dominantna klasa ljudi, nosilaca fakultetskih diploma, pa bi se prilikom iskazane želje mladića za ženidbom prvo postavljalo pitanje posjeduje li fakultetsku diplomu ili ne.

Stvari su se poslije toga promijenile, pa je na scenu isplivala kategorija ljudi sa stručnim zanatskim obrazovanjem i oni su posjedovali najviše novca.

Uočite Božiju mudrost u ovome primjeru koja je pokazala društvu u cjelini da nije fakultetska diploma isključivo sredstvo stjecanja nafake, pa je Bog dao prevagu običnom zanatu i vještini nad akademskim obrazovanjem, a sve to s ciljem predočavanja dokaza ljudima da je On, Uzvišeni, Apsolutni Vlasnik i Darivatelj nafake a ne ljudi, niti njihovo formalno obrazovanje.

Tako si danas[5], npr., svjedok pojavi da onaj ko koristi svoju fizičku snagu i mišiće u poslu zarađuje više od onoga ko koristi intelektualnu snagu i znanje. Pa tako, zanatlija kupuje voće sanducima, dok to svršenik fakulteta sebi ne može priuštiti.

Trebamo se samo prisjetiti da je situacija prije samo nekoliko godina bila obrnuta!

[5] Autor govori o pojavi koja se zbiva u egipatskom društvu sredinom prošlog stoljeća (Prim. prev.)

Prethodni primjeri pokazuju da ne postoje precizni ovozemaljski parametri u pogledu količine i kvalitete opskrbe, pa tako zanatlija bude na najvećem stepenu u jednom trenutku, ali i za kratko vrijeme se može desiti da njegov posao uopće nije plaćen i da malo vrijedi.

Nafaka je pojava koja spada u Nepoznato (gajb) i zato ne postoji nikakvo lukavstvo, sposobnost i spretnost da se uveća ono što je propisano isključivo kao sama nafaka.

Međutim, stroga je obaveza svakoga od nas da se trudi i radi s ciljem postizanja nafake, štaviše, da uloži dvostruki napor kako bi bio u poziciji i da udjeljuje onima koji nemaju fizičkih i intelektualnih sposobnosti za privređivanje.

Šta bi se desilo s tom skupinom ljudi ukoliko bi svako od nas nastojao samo zadovoljiti svoje potrebe? Kada bi poljoprivrednik proizveo hrane samo onoliko kolike su njegove potrebe, nastupila bi glad!

Važno je, međutim, imati na umu činjenicu da svako od nas ima svoju propisanu nafaku, koju niko ne može prigrabiti i uzeti, i ovo je Božiji plan od onoga trena kada je stvorio svijet pa sve do kraja života na njemu.

U hrani koju je Allah diljem Planete rasprostro nalazi se i tvoj utvrđeni dio, a što ćemo jasno naučiti iz kazivanja o Jusufu, a.s., u sljedećem tekstu Kur'ana:

Nijedan obrok hrane neće vam donesen biti, a da vam ja prije ne kažem što ćete dobiti," - reče Jusuf. "To je samo dio onoga čemu me naučio Gospodar moj... (Jusuf, 37.)

Na temelju Allahovih Riječi "**prije nego vam donesen bude**" zaključujemo da je ta hrana već propisana, određena, i ne može biti ničija drugo već njihova.

Ona je kao i ljudski život: zapisana, ne može se povećati, ali ni oduzeti.

U ovom kontekstu je sljedeći hadis Muhammeda, a.s., gdje kaže:

"Svako od vas u utrobi majke četrdeset dana provede kao kap sjemena, pa onda bude nešto slično ugrušku, a zatim nešto slično grudi mesa, a onda se pošalje melek s naredbom da mu udahne dušu i odredi četiri stvari: nafaku, životni vijek, posao, te da li će biti sretan ili nesretan."

Želim još jednom jasno reći da je u pogledu imovine zarada ili dobit ono što se može uvećavati, što, naravno, iziskuje poduzimanje svih pretpostavki ili radnji koje je uvećavaju, ali, u isto vrijeme, to nema nikakve veze za pojmom nafake, koja je nepromjenljiva.

Opet se pitate, kako to.

Kad bi čovjek posjedovao i pola svijeta, to ne bila njegova nafaka, već bi se tu moglo govoriti o onome što je plod njegovog rada, truda i zarade. Od tog silnog imetka koji ima, njegova bi bila nafaka samo onih, recimo, četiri do pet egipatskih funti koje bi na sebe potrošio, i ništa više od toga. Može čovjek, recimo, nakupovati velike količine hrane a da pri tome ništa od toga ne okusi, jer usljed nekih ozbiljnih zdravstvenih problema ljekari mu zabrane skoro sve od te velike, ukusne hrane, pa se na kraju ispostavi da to nije bila njegova nafaka.

Tako onda on jede po savjetu ljekara samo malo lahkog kuhanog povrća i komadiće hljeba, a u ostatak hrane i pića gleda sa tugom i žalom jer ne može ništa od toga jesti.

Ako bi, pak, odlučio da prkosi sebi i ljekarima pa bude jeo zabranjene vrste hrane, ubrzo bi, zbog ozbiljnog pogoršanja stanja, odustao od toga, pa bi se i na taj način opet potvrdila istina da ta hrana nije bila njegova *nafaka*.

Mi smo već govorili o onome šta je to haram nafaka i na koji način šejtan čovjeka prevari pa on posegne za njom. Želimo još jednu stvar istaći u vezi s tim, a to je, da se čovjek samo malo strpio dobio bi halal nafaku, jer čim je nafaka propisana, ona će kad-tad i doći.

Preostalo je još da u okviru teme o nafaki govorimo o rasprostranjenom sujevjerju da postoje stvari koje privlače ili povećavaju nafaku, kao što je plavi kamen i sl..

Također ćemo govoriti o načinu iskazivanja zahvalnosti Stvoritelju za obilnu nafaku koju daruje našoj poslušnoj djeci te o sadaki (milodaru) i njenim efektima i o tome da ona ne utječe na smanjivanje ukupne imovine.

ŠESTO POGLAVLJE

DA LI SE NAFAKA POVEĆAVA I SMANJUJE

Mnogi ljudi se pitaju u pogledu nafake da li se ona povećava i smanjuje, ili, ipak, ona ne podliježe tim stanjima uopće.

Da li postoje neke stvari koje čovjekovu nafaku osiguravaju od propasti ili je njegova nafaka, bez obzira na kvalitet života, zagarantirana?

Da li postoje neke pojave koje utječu da kod čovjeka prevlada stanje tvrdičluka?

Neki ljudi, također, govore o kamenju, zapisima i talismanima koji donose sreću i povećavaju opskrbu. Šta možemo reći u pogledu toga, da li je to istina?

Da li, kao što mnogi kažu, rađanje ženske djece u porodici znači i povećanje imetka?

Želim reći da se pod pojmom određenosti i utvrđenosti nafake želi apriori u potpunosti isključiti utjecaj ljudi na nju, jer je ona u cjelini podvrgnuta volji Uzvišenoga Stvoritelja.

Čim On, Uzvišeni, ističe da onoga koga On hoće opskrbljuje bez muke, to je jasan znak kako je to Njegova apsolutna Volja.

Samo u Njegovoj vlasti je nafaka, može je povećati ili smanjiti ili obustaviti, ako htjedne.

Upravo u tom svjetlu je sljedeći kur'anski ajet:

Ili, ko je taj koji će vas nahraniti, ako On hranu Svoju uskrati?- Ali, oni su uporni u bahatosti i u bježanju od istine. (El-Mulk, 21.)

Ako On nekome obustavi Svoju nafaku, ne postoji drugi darivatelj koji bi mu pružio ruku pomoći.

A kada je riječ o dijelu kur'anskog ajeta iz sure en-Nisa u kojem stoji: **a njihov imetak za njihovu ishranu i odijevanje trošite**, upotrijebljen je jedan od Allahovih atributa, Darivatelj, za čovjeka kome je povjerena briga oko čuvanja imetka malodobne i djece bez roditelja, čime mu je ukazana velika počast. S obzirom da se on trudi oko opskrbljivanja te djece, Allah cijeni taj napor, pa iako je samo Njemu, Uzvišenom, svojstven taj atribut, on ga je podijelio sa jednim Svojim stvorenjem.

Allah čini da neki Njegovi robovi budu izvor nafake drugima, baš kao što otac osigurava svojoj djeci i ženi opskrbu, pa su oni u potpunosti zbrinuti, ili kao što neki plemeniti čovjek daruje iz svoga imetka nemoćnima i slabima.

Važno je da razlučimo da postoji velika razlika između pojmova osiguravanje nečega što uopće nije postojalo i zbrinjavanje drugoga nafakom koja je u tvojim rukama i koju mu ti daruješ.

Ono što ti daruješ drugome pomažući ga Allah naziva također nafakom, a tebe darivateljem, cijeneći tvoj trud i djelo.

I budi siguran da ti On nikada neće nepravdu učiniti.

OVO JE ALLAHOVO STVARANJE

Kada čovjek napravi somun ili neko jelo pa to podijeli siromašnima, to možemo nazvati nafakom jer je neko vidio od toga konkretnu korist. Ali, to je nafaka od onoga što već postoji, što je stvoreno, a to je pšenica, koju je već Allah stvorio i koja prije toga nije egzistirala.

Sve što je u kosmosu rezultat je direktnog Allahovog stvaranja onda kada je stvorio svijet: prvo zrno pšenice, prvo stablo jabuke, prvo stablo u prašumi. Ti koristiš njihove plodove, znači nečega što već postoji, pa onda to prerađuješ i činiš konkretnom nafakom koju daruješ onima koji je nemaju.

Uzvišeni Allah je dao da od tog prvog zrna i ploda nastane na stotine i stotine klasova i plodova, a tvoje darivanje nafake je ograničeno na somun koji je konačni proizvod i brojem je određen.

Uzvišeni Allah je Stvoritelj života, Stvoritelj svega što se koristi kao nafaka, dok si ti samo korisnik toga, na način da to upotrijebiš za sebe ili podijeliš drugima.

Golema je razlika između onoga što je Allahovo darivanje i darivanje od strane ljudi, jer Allah iz ničega to izvodi u egzistenciju, koja je tebi tek onda dostupna i ti se njome koristiš.

Druga važna stvar je ta da je ono što Allah prvi put izvodi u postojanje podložno razvijanju i umnožavanju, dok se ono što je u tvojim rukama kao gotova nafaka može uvećavati.

Upravo na ovaj segment Njegovog djelovanja ukazao je u sljedećem ajetu:

...pa neka je Uzvišen Allah, najljepši stvoritelj! (El-Mu'minun,13.)

A u hadisi-kudsijji, Uzvišeni Stvoritelj kaže:

"Dosljednost u vjeri neki od Mojih robova sačuvat će isključivo u izobilju, a kada bih ih osiromašio, izgubili bi tu dosljednost. Neki od Mojih robova sačuvat će svoju dosljednost u vjeri isključivo kroz siromaštvo, jer kad bih ih učinio imućnima, ta dosljednost bi se pokvarila. Dosljednost u vjeri neki Moji robovi sačuvat će isključivo u zdravlju, jer kada bih ih učinio bolesnima izgubili bi tu vrlinu. Neki Moji robovi sačuvat će svoju dosljednost u vjeri isključivo kroz kušnju bolesti, jer kada bih ih učinio zdravima, izgubili bi tu dosljednost."

Dakle, nafaka kao i sve druge sudbinom određene stvari, ostvaruje se putem jedne savršene mudrosti koju mi ne možemo dokučiti.

ZAHVALA JE GARANCIJA TRAJNOSTI BLAGODATI

U okviru govora o nafaki treba istaći da postoje neki faktori koji joj osiguravaju trajnost i povećanje. Naravno, ovdje treba istaći da ti faktori, i kad budu ispunjeni, ne znače automatski ostvarenje naših želja u pogledu nafake, jer to je i na početku i

na kraju samo izraz Allahove apsolutne volje, a naša je obaveza da poduzimamo sve pripreme i da se trudimo.

Prvi od spomenutih faktora je zadovoljstvo Njegovom odredbom i iskazivanje zahvale na njoj: Uzvišeni će nagraditi onoga ko je zadovoljan Njegovom odredbom tako što će mu uvećati blagodati i nafaku.

"Ako budete zahvalni, Ja ću vam, zacijelo, još više dati..." (Ibrahim, 7.)

Iskazivanje zahvalnosti jamči uvećanje nafake, a zadovoljstvo u dosuđenoj nafaki osigurava dobro i blagoslov u njoj.

Kroz kur'ansko kazivanje Uzvišeni nas uči kako neiskazivanje zahvalnosti Stvoritelju ništi nafaku, a nezadovoljstvo Njegovom presudom situaciju čini mnogo lošijom i neizvjesnijom u pogledu nafake.

U kazivanju o stanovnicima Sabe nalazimo jasan primjer tome:

Stanovnici Sabe su imali dokaz u mjestu u kom su živjeli; vrtove, zdesna i slijeva. "Jedite hranu Gospodara svoga i budite Mu zahvalni; kakav divan kraj i Gospodar koji mnogo prašta!" (Saba', 15.)

Pogledajte okolnosti u kojima žive stanovnici Sabe: blagodati sa svih strana, potpuno izobilje, mnoštvo različitih blagodati prepušteno njihovom slobodnom izboru i uživanju. Međutim, da li su bili zadovoljni pa iskazivali Stvoritelju zahvalnost na tome?

Ne, u njihovim dušama je ponikao osjećaj nijekanja i odbacivanja osjećaja zahvalnosti na Njegovim blagodatima. I na kraju, šta im se to desilo?

Kur'an kao pouku generacijama koje dolaze iznosi njihovu sudbinu:

Ali oni su nezahvalni postali, pa smo na njih poplavu pustili, popuštanjem brana nastalu, i zamijenili im njihove vrtove drugim vrtovima sa plodovima gorkim i tamariskom i neznatnim lotosom divljim. Kaznili smo ih tako što su bili nezahvalni, a da li Mi kažnjavamo ikog drugog do nevjernika, nezahvalnika?! (Sebe', 16-17.)

Uzvišeni nas želi upozoriti da na blagodatima Njegovim stalno iskazujemo zahvalnost, i da sva životna iskušenja propratimo riječima: *Hvala Allahu.* Iskazivanje zahvale znak je zadovoljstva, jer On, Uzvišeni, uvijek je hvaljen. Njegova svaka presuda je znak dobrote za čovjeka, jer od Njega ne dolazi ništa osim dobrote. Međutim, čovjek, udovoljavajući svojim prohtjevima i strastima, donosi sudove i iskazuje želje. Tako npr., što njegove strasti žele, smatra dobrom, a ono što odbacuju, smatra zlom.

Ali, strasti ne funkcionišu po principu iznalaženja opće koristi za kosmos, već isključivo radi lične koristi, pa makar to značilo i propast svega drugoga!

Časni Kur'an nam kroz svoje kazivanje skreće pažnju na faktore koji poništavaju čovjekovu nafaku, pa tako navodi

primjer **vlasnika vrta** koji nisu nastavili svijetlu tradiciju svoga oca, a koji je redovno od prinosa godišnje žetve udjeljivao siromašnima i nemoćnima.

Nakon smrti, međutim, njegovi sinovi su odlučili prekinuti ovu praksu, pa je Bog za kaznu uništio njihov posjed:

I oni krenuše tiho razgovarajući: "Neka vam danas u nju nikako nijedan siromah ne ulazi!" (El- Kalem, 23-24.)

Zbog tog postupka uskraćivanja siromašnima njihovog neotuđivog prava na dio plodova, Bog je u cijelosti poništio nafaku vlasnikā vrta.

I dok su oni spavali, nju od Gospodara tvoga zadesi nesreća i ona osvanu opustošena. (El-Kalem, 19-20.)

Jedan od ključnih faktora uvećanja nafake i osiguranja blagoslova u njoj je izvršavanje obaveze prema siromašnima u dijelu nafake koja je njihovo pravo.

Zekat i sadaka čiste imetak, unapređuju ga a ne umanjuju, dok kamata i zloupotrebljavanje teškog stanja siromašnih vode uništenju imetka i gubitku blagoslova.

Iako se čini da sadaka smanjuje imetak, a da ga kamata unapređuje, Allah dž.š., kaže da se on kamatom poništava a milodarom povećava.

Također, uskraćivanje prava onima kategorijama društva koje je Allah dž. š., decidno utvrdio, rezultira gubitkom nafake.

Čovjek, kada Gospodar njegov hoće da ga iskuša pa mu počast ukaže i blagodatima ga obaspe, rekne: "Gospodar

moj je prema meni plemenito postupio!" A kad mu, da bi ga iskušao, opskrbu njegovu oskudnom učini, onda rekne: "Gospodar moj me je napustio!" A nije tako! Vi pažnju siročetu ne ukazujete, i da se puki siromah nahrani jedan drugog ne nagovarate, a nasljedstvo pohlepno jedete i bogatstvo pretjerano volite. (El-Fedžr, 15-20.)

Dakle, otuđivanje prava ljudima, nevođenje računa o načinu stjecanja imovine te prisvajanje imovine jetima i siročadi faktori su koji poništavaju nafaku.

"AKO BUDETE ZAHVALNI, JA ĆU VAM, ZACIJELO, JOŠ VIŠE DATI"

Ako bismo u našem svakodnevnom životu vodili računa o ovim stvarima, Allah bi sigurno darovao Svoj blagoslov u našoj nafaci, ona bi se konstantno uvećavala, a na Ahiretu bi bila neprocjenljivo velika.

Bogobojaznost i osjećaj straha pred Stvoriteljem faktori su, također, koji uvećavaju nafaku. Muhammed, a.s., u hadisu kaže:

"Ko bude želio da se otvori putevi obilja u njegovoj nafaki i produži život, neka čuva rodbinske veze."

Čuvanje rodbinskih veza jedan je od faktora povećanja nafake i jedan od znakova čistote srca.

Allah, dž.š., želi od nas da držimo rodbinske veze, živimo u ljubavi sa rođacima, pa nas na to i motivira sljedećom porukom:

A srodnici, po Allahovoj Knjizi, preči su jedni drugima od ostalih... (El-Ahzab, 6.)

Jedan od faktora za uvećanje čovjekove nafake je i traženje oprosta od Gospodara, jer taj čin izražava pokornost i kajanje zbog učinjenih propusta. Traženje oprosta (*istigfar)* je razgovor sa Gospodarom, priznanje slabosti i nemoći roba pred njegovim Gospodarom, poraz oholosti i umišljenosti u duši, to je i preventivni lijek od vatre te obznanjivanje naše trajne upućenosti i vezanosti za Stvoritelja srcem i djelom.

Čovjek, šta god učini, pred njim je otvoren put traženja oprosta i kajanja za učinjeno, a Allah je moćan oprostiti i izbrisati grijehe.

Poslušaj Allahove riječi koje obznanjuje poslanik Nuh:

i govorio je: "Tražite od Gospodara svoga oprosta jer On, doista, mnogo prašta; On će vam kišu obilnu slati i pomoći vas imanjima i sinovima, i daće vam bašče, i rijeke će vam dati." (Nuh, 10-12.)

A u hadisu Muhammed, a.s., kaže:

"Ko bude ustrajan u traženju oprosta, Allah će mu iz svake teškoće naći izlaz, osloboditi ga svake brige i opskrbiti ga odakle se i ne nada."

Ovaj hadis prenosi Ibn Abbas.

ZAPISI I HAMAJLIJE U "FUNKCIJI" PRIBAVLJANJA NAFAKE

Moramo još dati odgovor u vezi s pojavom koju neki naivni ljudi uveliko prihvataju, a to je uzimanje nekih zapisa, talismana i kamenja za sreću i uspjeh u uvećanju imovine.

Ove pojave zdrav razum odbacuje, a one su uveliko prisutne u brojnim zemljama Svijeta. U budističkim hramovima u Koreji i Japanu postoje kamenja posebne boje za koje se vjeruje da donose imetak te veliki broj ljudi hrli u kupovinu toga kamenja, drži ih na vratu ili u kućama.

Također, nailazimo na pojavu vješanja potkovice konja na ulaznim vratima kuće ili njenu minijaturu na vratu čovjeka, a sve ovo su pogrešni postupci, koji direktno ili indirektno vraćaju čovjeka u vrijeme obožavanja kipova. Kamen sam po sebi ne može donijeti ni korist a ni štetu, pa su u tom pogledu jednaki obični i dragi kamen.

Ovi predmeti nemaju ama baš nikakve veze sa fenomenom nafake, jer je ona stvar Neba i njenog Vlasnika, Allaha Uzvišenog. Pa tako ništa drugo, kako na površini, tako i u utrobi Zemlje, nema veze sa nafakom.

Obratimo pažnju na tajne i dubinska značenja koje sadrže kur'anski ajeti u pogledu nafake, ali i darove koje Uzvišeni iz Svoga obilja priprema za one robove koji se istinski oslanjaju na Njega i nastoje u potpunosti sve svoje poslove uskladiti

s Njegovim zadovoljstvom. Oni se ne primiču haramu, sebe i svoju djecu ne hrane njime, zadovoljni su i u kušnji i u oskudici jer je to Božija odredba i volja. Zbog te njihove dobrote, a nakon njihovog odlaska sa ovog svijeta, Allah je sačuvao njihovu djecu i nagradio ih najljepšom nagradom koja je rezervisana za bogobojazne.

Takav primjer nalazimo u priči o vlasniku krave koji ima potpunu svijest o svome Gospodaru te traži od Allaha da Njemu povjeri na čuvanje imovinu. Uzvišeni je prihvatio njegovu molbu i učinio kravu izvorom obilne nafake za njegovog sina na taj način što su je jevreji, u poznatom slučaju razotkrivanja ubistva nevinog čovjeka, zaklali, pa jednim njenim dijelom udarili mrtvog čovjeka koji je potom oživio i kazao ko ga je lišio života, a onda njenom vlasniku kao naknadu isplatili mnogo veću cijenu od njene stvarne vrijednosti.

Tako je sin, zahvaljujući Allahovoj zaštiti i pažnji, postao veoma imućan.

U jednoj predaji se bilježi da je Mukatil ibn Sulejman, inače poznat kao veliki kritičar vladara, došao na dvor halife Ebu Džafera el-Mensura, što je ovaj propratio riječima: "Tako mi Boga, nije došao ni radi čega drugoga već da nam pokvari današnju ugodu, zato ga preduhitrimo prije nego to on učini!" Pa mu El-Mensur reče: "Posavjetuj nas, Mukatile."

"Hoćeš li da te posavjetujem onim što sam vidio ili, pak, onim što sam čuo" reče Mukatil.

“Onim što si vidio,” reče halifa.

“Zapovjedniče pravovjernih, halifa Omer ibn Abdu-l-Aziz iza sebe je ostavio jedanaest sinova i novca u vrijednosti osamnaest dinara, od čega su pet potrošili na njegove ćefine, za kopanje mezara četiri, a ostatak podijelili njegovoj djeci. A Hišam ibn Abdu-l-Melik je iza sebe ostavio ogromni imetak; mirise, ukrase, dvorce, nakit, pa je nasljedstvo jedne od četiri njegove supruge iznosilo osamdeset hiljada dinara u gotovom novcu, osim mirisa, ukrasa i dvoraca. Tako mi Allaha, Zapovjedniče pravovjernih, svojim očima sam u istome danu susreo dvojicu sinova, sina Omera ibn Abdu-l-Aziza, kako učestvuju u borbi na Allahovom Putu sa stotinu konja, i sina Hišamovog gdje prosi putem”, zaključi Mukatil svoju priču.

ŽENSKA DJECA I NAFAKA

Kada je riječ o rađanju ženske djece i njihovoj vezi u pogledu povećanja nafake, želimo istaći sljedeće. Uzvišeni Allah je dobro upoznat da roditelji više vole dolazak muške djece na svijet pa je bio potreban jedan poticaj u pogledu većeg usmjerevanja pažnje i odgoja prema ženskoj djeci. Taj poticaj se ogleda u izreci da su ženska djeca povod uvećanju nafake i pribavljanju dobra porodici.

A Poslanik je ispravan odgoj troje ženske djece povezao sa ulaskom u Kuću vječnosti:

"Ko bude imao obavezu brinuti o svoje troje ženske djece, pa ih lijepo odgoji, poudaje i bude lijepog vladanja prema njima, pripast će mu Džennet."

Također, u jednoj drugoj predaju stoji:

"Ko bude brinuo o svoje dvije robinje (kćeri) sve do njihove zrelosti (udaje), ući ćemo zajedno, ja i njihov odgajatelj, u Džennet kao ova dva", pri tome pokazavši na dva prsta ruke.

Ukoliko čovjek bude želio da njegov život bude bez stresa, problema i u potpunoj harmoniji, ni u kom slučaju ne treba se zamarati nafakom, te neka prihvati Božiju odredbu sa zadovoljstvom.

Promotrimo li naš svakidašnji život, vidjet ćemo da postoje brojne stvari bez kojih bismo uistinu mogli organizovati naš život a da pri tome ne osjetimo nikakav gubitak. Uvjerit ćemo se da neke stvari, koje je današnja napredna civilizacija stavila u prioritete života, ustvari ne spadaju tamo već u luksuz, koga se čovjek može vrlo lahko odreći.

Neke vrlo jednostavne stvari unose sreću u život, malo hrane čovjeka čini zdravim, a skroman život čovjeka čini sretnim.

Pozabavimo se ibadetom, iskazivanjem pokornosti i poslušnosti Stvoritelju, a ne onim što dunjaluk donosi, jer ono što on daruje je vrlo ograničeno u odnosu na ono što je dar Vječnosti, a to je nafaka i obilje bez granica.

U hadisi kudsijji Uzvišeni Stvoritelj kaže: *"O, sine Ademov, ovaj kosmos sam za tebe stvorio, a tebe sam za Sebe stvorio, zato ne zaokupljaj sebe onim što je za tebe od onoga za što si ti stvoren."*

Veliki broj ljudi zaokupljen je onim što je stvoreno za njih, a ovaj kosmos, sa svim različitim vrstama Božijeg stvaranja, u funkciji je čovjeka. Sva dobra u njemu su stvorena za čovjeka, a mi smo stvoreni za ibadet. Ibadet, međutim, nije samo namaz, post i hadž. To je cjelokupan sistem života koji objedinjuje izgradnju civilizacije i međuljudske odnose u društvu.

Svaki trenutak u životu vjernika prožet je tim okvirnim planom islamskog života, počev od načina stjecanja opskrbe, posla koji radimo, pa preko skladno uređenog porodičnog života do čuvanja granica koje je Allah utvrdio u pogledu ukupnih međuljudskih odnosa. Takva svijest i praktično postupanje trebaju biti prisutni u svakom poslu, pa makar se radilo i o uklanjanju trna sa puta.

Allah želi od nas da kompletan život bude prožet ibadetom, pa bi se Njegova poruka mogla rezimirati u sljedećem:

Vaš život na zemlji je ograničen, nafaka koju ostvarujete je također ograničena, jer je vaš život kratak. Uživanje na dunjaluku je također kratkoročno. Istinski život, nafaka i uživanje su na Ahiretu, i te vrijednosti neće nikada nestati, one su trajne. Vjernik će tamo naći sve što poželi, i ništa mu neće nedostajati.

Pa iako je obećanje Uzvišenog sama istina kao i Njegove riječi, pored ispunjenja obećanog On će vjernicima darovati još nešto više, a što oni nisu u stanju dosegnuti i proniknuti u to.

Znači, to ostaje tajna, pred kojom ljudski razum zastaje:

...a od Nas i više... (Kaf, 35.)

Eto, to je kompletni, kvalitetni sistem života kome treba težiti, a zarad prolaznih vrijednosti ovoga svijeta ne smije se zanemariti ono što je trajna vrijednost.

Molimo Uzvišenog da nas uputi na Pravi Put, na poslove u kojima je Njegova milost i zadovoljstvo, i da nas učini od onih kojima je obećao džennetsku nagradu, a On sve dobro vidi i čuje.

Neka su Božiji blagoslovi i mir na poslanika Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe.

SADRŽAJ

